LIETUVA

Nr. 28 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 14 Liepos (July) 1899 m. — Metas VII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Friday

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:
AMERIKOJE $2.00
Į UŽMARE $3.00

"Lietuvos" spaustuvė spausdina visokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiunciant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždeti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Sta. No. 60.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Demokratai Amerikoj pradėjo jau darbuotiesi ir rengti dirwą ateinanczių metų rinkimams: jie stato kaipo programą: paliauti karę ant Filipinų, atsisakyti nuo daug kasztuojanczių platinimų Amerikos waldybų rubežių. Katrai isz partijų labiaus pritars gywentojai, pasirodys ateitėj; sziuom tarpu skaitlius McKinleyo prieszinikų, rodosi, pasididino, prie to labiausiai prisideda nepasekminga pradėta ant Filipinų karė. Kad ta be apsirokawimo pradėta karė, nors traukiasi gana ilgai, nė jokios Amerikai naudos ne atgabeno, tą mato wisi net artymiausi prezidento szalinikai.

Ant Filipinų užstojo jau isz tikro lytų laikas, wisos Manilles aplinkinės teip wandens apsemtos, kad iszrodo kaipi jurių užtaka. Wandenyj, kaip kiekwienas numano, ne galima laikyti amerikoniszkų kareiwių, todėl juos reikėjo sutraukti wėl į Manillę ir wisos salos atsirado wėl filipinieczių rankose. Į widurius salos dabar ne gali dasigauti ne tikt kareiwiai bet nė kariszki laiwai, kadangi užtwinusios upės nesza didelę daugybę isz szaknų iszrautų medžių ir kelmų. Tokiose sanlygose karė turėjo pasiliauti, kol lytų laikas ne pasibaigs. Toliaus nuo Manilles salos widuriuose stowi tik wiena amerikoniszkos kariannos diwizija, bet kad neiszpasakytai sunkus priwežimas į jos stowyklas maisto ir amunicijos, tai turbut ir toje kariaunos dalis turės grįžti į miestą ir beweik metai karės, keli tukstancziai žmonių užmusztų ir pasimirusių nuėjo ant niekų.

Dabar Amerikos randas ant Filipinų rengiasi siųsti 13000 naujų kareiwių, ten yra jų 23000, jenerolas Otis tikisi dar galėsęs isz norinczių pasilikti liuosnorių sutwerti kelių tukstancziu kariaunos dalį, kad isz wiso butų czia 47000 kareiwių. Ar to kariaunos skaitliaus užteks ant pergalėjimo filinieczių? Jenerolas Otis sako, kad to užteksę, bet Amerikoj paliowė tikėję jo raportams, kadangi jis net su ta kariauna, kokią turi, ne kartą žadėjo į trumpą laiką nenorinczius amerikoniszko jungo filipinieczius galutinai suwaldyti, o tuom tarpu iki sziol nieko nenuweikė, tikt keli tukstancziai kareiwių nustojo gywasties. Dabar pranesza, buk terp amerikonų ant Fipinų užgimė geltonasis drugys. Swetimų krasztų specijalistai apskaito, kad ant suwaldymo tų salų reikia mažiausiai 150000 kareiwių. Tuom tarpu prezidentas nori po ginklu suszaukti tikt 13000 apart ėsančių ant Filipinų 23000; terp paskirtų ant sugrįžimo į Ameriką liuosnorių jenerolas Otis ne randa daug norinczių ant ilgiaus pasilikti. Kodėl prezidentas ne drysta isz syk suszaukti po ginklu tiek kareiwių, kiek reikia ant suwaldymo tų salų? Ant to wieni sako, kad jis pats nepasitiki Amerikoj rasti tiek žmonių norinczių bereikalo kariauti su ginancziais liuosybę filipinieczais; kiti gi twirtina, buk prezidentas tyczia nori užwilkti karę iki kitų prezidento rinkimų tikėdamas, kad amerikonai turės jį wėl iszrinkti ant pabaigimo jo pradėtos karės. Su tokioms wiltims wienok gali apsirikti.

Prancuzija.

Terp prancuzų ir wokieczių isz palengwo dyla seni nesutikimai ir piktumai. Wokietijos ciecorius, besilankydamas dabar Norwegijoj, iszsiųsto į Bergen prancuziszko kariszko laiwo kapitono likosi užpraszytas atsilankyti ant laiwo. Užpraszymą Wokietijos ciecorius priėmė, parengė paradą jurinikystės mokintinių, kuriuos paskui užkwietė pas sawę ant pietų drauge su laiwo oficierais. Potam apsimainė telegramais su Prancuzijos prezidentu, kuriam iszreiszkė padėkawonę ir sawo prilankumą. Minėtą laiwą Prancuzijos randas tyczia iszsiuntė ant pasweikinimo Wokietijos ciecorius. Matomai Prancuzijos randas geidžia didesnio susiartinimo su Wokietija, kadangi, kaip pasirodo, isz susiriszimo su Maskolija ne daug prancuzai laimėjo. Isz tikro Wokietija isz sawo pusės jau nuo seniai ne dawė priežasczių piktumams: kur galėjo, rėmė ji prancuzus jų kolionijose. Priesz dabartinį užkwietimą Wokietijos ciecoriaus atsilankyti ant prancuziszko kariszko laiwo protestuoja wien patrijotų lygos laikraszcziai, kiti gi tam pritaria. Tą patį galima sakyti ir apie wokiszkus laikraszczius.

Dreyfuso prowa dar ne prasidejo; jo prieszinikai, stato wisas sawo pajiegas ant darodymo, kad pirmutinis sudo nusprendimas buwo teisingas, kad Dreyfus isz tikro yra kaltu. Prie tų smarkiausių prieszinikų priguli buwę kariszko sudo sanariai, kurie iszdawė aną neteisingą nusprendimą ir tie wisi oficierai, kurie prie to kaipo liudinikai prisidėjo. Buwęs tąsyk karės ministeris, jenelas Mercier sako, kad jis sude pasakys wisą teisybę, o tąsyk Dreyfuso kaltė bus wisiems aiszki. Nėra dywu: juk jenerolas Mercier turės pats teisintiesi, kadangi, jeigu Dreyfus yra ne kaltas, tai kaltas yra patsai jenerolas Mercier, kurisai pirmutinėje prowoje buwo swarbiausiu liudinjku; tuli laikraszcziai dabar reikalauja, kad jeigu Dreyfusą sudas iszteisintų, atiduoti po sudu lygiai jenerolą Mercier, kaip ir kitus oficierus prisidėjusius prie neteisingo sudo nusprendimo. Neužilgio pamatysime, kaip pasibaigs garsi Dreyfuso prowa. Dabartinis karės ministeris, jenerolas Gallifet sako, kad sudas bus wisu bepusiszku ir jo nusprendimą, jeigu prireiks, jis apgysęs kad ir su kanuolėms.

Buwęs ministeris, o paskui Paryžiaus kariszkas gubernatorius jenerolas Zurlinder, kurisai teiposgi pasirodė Dreyfuso prieszu, įkiszo į kalinį užtariantį už Dreyfusą pulkaunjką Picquartą, ant padawadyjimo jenerolo Gallifet liekasi perkeltu isz Paryžiaus į armiją, į Paryžiaus gubernatorius paskyrė jenerolą Bruger'ą. Užweizėtojas kalėjimo ant Welnio salos Daniel likosi wisai nuo tarnystos praszalintas, kadangi pasirodė, kad jis, geisdamas isztraukti prisipažinimą, wisaip kankino jo užžiurai patekusį Dreyfusą.

Balkanų pussalis.

Ant Balkanų pussalio kaip katile werda. Serbijoj pasamdyti žmogžudžiai stengėsi nuszauti karaliaus tėwą, buwusį karalių Milaną; szuwis wienok ne pawojingai užgawo Milaną į szoną ir pataikė į ranką jo adjutantui. Szowėjas likosi suaresztuotas. Jis iszdawė augsztas užimanczius wietas urėdnikus, kurie jį pasamdė. Prasidėjo aresztawimai. Suėmė buwusį ministerių pirmsėdį Pasiczą, stacziatikiszką arciwyskupą, ne mažai kitų užimanczių augsztas wietas urėdnikų. Prie sukalbio prigulėjo ir serbiszkas pasiuntinys Peterburge, kurį, žinoma, tuojaus atszaukė isz Peterburgo. Matomai tasai sukalbis buwo parengtas su prisidėjimu ir pritarimu maskoliszko rando, kurisai neužkenczia Milano kaipo Austrijos szalinko.

Ant salos Kretos turkai su pagelba pakaso stengėsi iszgriauti su dinamitu kunigaikszczio rumą, bet pirm laiko tą susekė.

Azijatiszkoj Turkijoj teiposgi užgimė maisztai. Pulkai ginkluotų armenieczių perėjo isz Persijos iszdėgino, ir isplėszė ne mažai mahometoniszkų kaimų. Pasikėlė priesz Turkijos waldžią kalnuose gywenanti kurdai. Terp pasikėlėlių ir turkiszkos kariaunos užgimė smarkus muszis, kuriame diktai žmonių isz abiejų pusių likosi užmusztų ir paszautų. Į maisztų apimtus krasztus Turkijos randas iszsiuntė daugiaus kariaunos.

Austrija.

Wiedniuje užgimė smarki kowa terp liberalų, žydų, socijalistų ir prigulinczio prie jų prieszinikų bulmistro Luegero. Katra toj kowoj pusė bus pergalėtoja, dabar nieks ne gali žinoti.

Kaip žinote, Austrija pareikalawo nuo Amerikos rando atlyginimo szerifo Martino parengtų Lattimero skerdynių aukoms. Isz syk Amerika atsisakė mokėti kokį nors atlygimą, bet Austrija tuom ne pasiganėdino ir užmanė atiduoti tuos nesutikimus ant nusprendimo terptautiszko santaikos sudo. Isz syk Amerikos randas tam ne pasiprieszino, wilko ilgai su atsakymu ir ant galo pranesze, kad ne sutinka ant santaikos sudo. Ar Austrija tuom pasiganėdis, ne galima žinoti. Jeigu ant to užbaigia nesutikimus, tai geriaus buwo reikalawimo wisai ne kelti.

Amerikos atsisakymas nuo atidawimo nesutikimų ant nusprendimo santaikos sudo turės atsiliepti ir ant priėmimo Haagoj amerikoniszkų delegatų pakelto užmanymo parengti nuolatinius terptautiszkus santaikos sudus, kurie stengtusi taikyti nesutinkanczias wieszpatystes. Užmanymas tasai dar kongreso ne priimtas ir kažin ar jį priims. Kokią wertę gali turėti terptautiszki santaikos sudai, jeigu jų labiausiai bauginasi pats užmanytojai amerikonai? Prie santaikas sudo szaukėsi priesz karę Iszpanija, o dabar juos užmanė Austrija nesutikimuose su Amerika, bet nė pirmame, nė antrame atsitikime ant to Amerika ne pristojo. Tai kas gi gal užtikrinti, kad ji pasiduos kituose atsitikimuose? Kam reikalingi toki be wertės sudai?

Maskolija.

Finlandiecziai atsiuntė prie caro antrą deputaciją su praszymu palikti jiems liuosybę rėdytiesi sawiszkai. Finlandieczius sawo atsiszaukimais į Maskolijos randą parėmė tuli wokiszki mokslinciziai, kas carą, besigirianti nuolatai sawo žmoniszkumu, ne mažai sugėdino. Jis rods finnų deputacijos ne priėme, bet iszdawė manifestą su pažadėjimu ne naikinti wietinės Finlandijos autonomijos. Manifestas tas iszduotas wien ant muilinimo akių kitų krasztų Finlandijos užtarėjų. Caras gal wiską žadėti, bet Finlandijos jeneral gubernatorius elgsis wisai prieszingai negu caro pažadėta. Teip daro juk teiposgi Lietuwos, kaip Lenkijos jeneral-gubernatoriai ir wisi jų augsztesni ir mažesni tarnai.

10 d. liepos ant Kaukazo, ciecoriaus palociuje Abas Taman pasimirė Maskolijos sosto įpedinis brolis caro Mikalojaus, kunigaiksztis Jurgis. Mat caras wyriszkos lyties waikų ne turi, tai sawo įpėdiniu buwo paskyręs wyresnyjį brolį Jurgį, džiowinjką. Gyweno jis ant Kaukazo dėl gydymosi. Pasimiręs kunigaiksztis Jurgis gimęs 1871 m. Dabar į sosto įpėdinius turės but paskirtas jaunesnysis caro brolis, kunigaiksztis Mikola, gimęs 1878 m., kadangi caras iki sziol wisgi ne sulaukė wyriszkos lyties waikų.

Pietini Afrika.

Nors lygiai Transvaaliaus prezidentas ir angliszki ministeriai garsina, kad abidwi pusės ne geidžia karės, bet užtai teip wiena kaip ir kita pusė ginkluojasi kaip galėdamos. Traansvaaliui isz Wokietijos dabar siunczia 15000 naujausių sistemų karabinų, 500 tonų amunicijos. Anglija siunczia wis daugiaus kariaunos. Ji teiposgi gal ne geisti karės, bet siunczia kareiwius wien ant gazdinimo Transvaaliaus rando, pasitikėdama tuom priwersti prezidentą Kruegerą nusilenkti priesz Anglijos galybę. Galybė ta wienok isztikro ne didžiausia. Net Angliszki laikraszcziai pranesza, kad wien Transvaalius gali stumti į karę 30000 geriausių sistemų turinczių ginklus kraszto apginėjų, prisidėjus prie to Oranijes republikai, pajiegos tos pereis 50000 geriausių ant swieto szowėjų. Artilerija Transvaaliaus susideda isz 120 naujausių sistemų kanuolių, Anglija gi pietinėj Afrikoj turi 40 kanuolių senesnių sistemų. Kadangi pradėjus karę, priesz Angliją gali pasikelti jos paczios waldybose holandiszkos kilmės kolionistai, o tokių czia daugiaus negu anglijonų, tai jau kiekwienas gali numanyti, kad Anglija ne twirczіausiai pati laikosi pietinėj Afrikoj.

Transvaaliaus prezidentas Krueger atsiszaukė net į popiežių su pasiskundimu ant neteisingų Anglijos reikalawimų. Popiežius ant to atsakė parodydamas, ant iszwengimo karės, iszpildyti Anglijos reikalawimus.

Isz Lietuwos.

—o—

Waisiai neiszmintingos sztukos.

12 d. berželio, mieste Lydoj, isz kromo Michalewyczio, ėsanczio ant rinkos, iszgabeno didelę stiklinę, kurioje buwo apie du pudai benzinos; iszneszant, nuo sudawimo į duris, stiklinė truko ir skystimas pradėjo tekėti. Tarnaitė pastatė stiklinę ant trepų, o pati sugrįžo į kromą jieszkoti kito stotko. Tuom tarpu isz stiklinės benzinas tekėjo ir jo pribėgo cziela bala. Pamatė tą koksai praeiwys, kurio gaila, kad ne suėmė, uždegė briežiuką ir metė jį į benzinos pritekėjusią balą. Benzinas tuojaus užsidegė, stiklinė expliodawo ir wisas benzinas ant syk užsidegė, liepsna apėmė trepus ir griebėsi į kromą. Tuom tarpu wienas isz ugnasargių per bėgo per liepsną, uždarė kromo duris, kad sulaikyti ugnį ir pradėjo lieti deganczią benziną ir mėti į ugnį, ką tikt sugriebė. Tuom tarpu koksai beprotis pagriebė ant lazdos deganti, benzinoj iszmirkintą maišą ir jį užmetė ant galwos gesinancziam liepsną ugnagesiui, kurisai, žinoma, nuo to baisiai apdegė.

Kapitalas ant parengimo stipendijų.

Wilniaus apskriczio sudas 1897 m. užtwirtino užraszą bajoro Kleofaso Gerwatowskio, kurisai pawedė 40000 rublių ant parengimo isz nuoszimczių stipendijų besimokinantiems Wilniaus apskriczio mokslainėse, reikalaudamas, kad 17000 rubl. tuojaus butų ant to sunaudoti, pasilikę gi— pasimirus Gerwatowskio naszlei. Kapitalą tą Gerwatowski pawedė priežiurai Wilniaus Labdaringos Draugystės, jai pawedė ir dalinimą stipendijų. Minėta wienok draugystė nuo to atsisakė. Todėl palaikėjai Gerwatowskio atsiszaukė tiesiog į užweizdą Wilniaus mokslinio apskriczio užmanydami jam priimti užraszą po sawo globa. Maskoliszka apszwietimo ministerija ant to sutiko ir paliepė Wilniaus kuratoriui priimti Gerwatowskio užraszą. Kad tikt tasai isz jo nepasinaudotų ant szelpimo wien maskolių mokintinių. Užraszė Gerwatowskio, rodosi, nė jokių pasargų nėra.

Suaresztuoti.

Wilniuje žandarai wėl pradėjo sawo szuniszkus darbus. Užpuolė naktyj ant namų sziauczius Jenulewyczius, gywenanczio ant Poplawų ulyczios, suaresztawo jį ir iszwežė į kalinį; paskui suėmė kelis darbinikus ir darbinikes, teiposgi tris ypatas isz inteligencijos už jų bandymą mokyti neapszwiestus darbinikus. Tuom nepasiganėdino maskoliszki žandarai: toliaus suėmė sziauczių Pietraszkewyczių, staliorių Adomawyczių, dwi siuwėjas, uniwersiteto studentą Gulbiną, urėdnjką Barakewyczių, daktarą Domaszewyczių, banko urėdnjką Dowmontą ir weterinorių Nonewyczių. Wisų suaresztuotų namuose padarė kratas ir teip wiską iszjieszkojo, kad iszardė grindis, nuo sienų nuplėszė popieras, kurioms jos buwo iszklijuotos. Ko jieszkojo ir už ką minėtas ypatas suaresztawo — nežinia. Kadangi suaresztuoti, rodosi, wisi lenkai, tai pas juos, turbut, ne jieszkojo lietuwiszkų knigų ir laikraszczių: lenkai tokiais dalykais neužsiima, bet greicziaus tame lietuwių darbą stabdo. Taigi wisi czia paminėti negalėjo but suaresztuoti už lietuwystę.

Pabėgėlis isz Siberijos.

Wilniuje, Banduszo namuose policija suėmė nepažinstamą žydą, kurisai pasirodė pabėgusiu isz sunkių darbų Siberijoj Mendeliu Berkowyczіu. Tasai žydelis dar jaunas, 29 m., paeina isz Dinaburgo, Witebsko gub. 1889 Kauno apskriczio sudo likosi nuspręstas, už plėszimus ir arklewagystas ant iszsiuntimo į Siberią. Isz ten parėjo atgal, bet neturėdamas pinigų ant kelionės iki Dinaburgui, apsistojo Wilnije ir czia pateko į policjos nagus.

Laiszkai siuntiniuose isz užrubežių.

Maskoliszka iždo ministerija iszdawė dabar naujus padawadyjimus muitinyczioms kaslink laiszkų įdėtų į siuntinius atėjusius isz užrubežių. Jeigu muitinyczios, prie peržiurėjimo siuntinių ras juose įdėtą užlipintą laiszką, turi tokį laiszką skyrium, ne su siutiniu, atiduoti ant paczto, kurisai tikt tąsyk jį gali atiduoti adresantai, jeigu tasai užmokės wieną rublį nuo luto bausmės už nedaleistą siuntinėjimą laiszkų siuntiniuose su kitokiais daiktais. Neuždaryti laiszkai, rokundos gali but siuntinėjamos isz užrubežių ir siuntiniuose su kitokiais daiktais.

Priėmimas daiktų ant Paryžiaus parodos.

Nuo 27 d. Berželio atsidarė jau Maskolijoj kantorai ant priėmimo wisokių daiktų paskirtų ant ateinanczios Paryžians parodos. Kantorai toki likosi parengti: Rygoj, Liepojuj, Warszawoj, Odesoj ir mieste Poti ant Kaukazo. Nuo tokių daiktų už nusiuntimą į Paryžių ima tikt pusę perwežimo prekės. Lietuwiai galėtu siųsti sawo naminius iszdirbimus, ypacz gi garsius kitą kart audimus. Knigų, žinoma, ant persiuntimo į Paryžių maskoliszki kantorai nepriims.

Mergų prekėjai.

Wilniuje policija wėl sugriebė mergų prekėją Sorą Rechel, užlaikanczią paslaptą paleistuwystės namą, į kurį wisokiais budais wiliojo miesto merginas ateiti ant pasilinksminimo. Parengė ji newa tarnaitėms rekomendacijos biurą, bet biuras tas isztikro buwo ta paleistuwystės namai. Netikusi žydelka likosi atiduota po sudu, tikt tas ją ne per skaudžiausiai nubaudė, uždėdamas bausmę 50 rubl.; jeigu užsimokėti ne galėtu, tai ant dwiejų sanwaiczių areszto. Tame newa rekomendacijos biure rado kelias užkrėstas bjaurioms ligoms merginas; anoje žydelka pristatydawo naują taworą kitiems Wilniuje ėsantiems paleistuwystės namams.

Caro paliepimai.

Caras paliepė Suwalkuose statyti naujas kuriaunai kazarmes. Kadangi randui nėra czia prigulinczių pliacių, tai caras paliepė paimti nuo gywentojų jiems prigulinczios žimės 5 desiatinas, už ją užmokėti žemės sawinikams pagal rando apskaitymą.

Teiposgi caras paliepė dirbdinti pliantą nuo Balstogės per Wolkowyską į Slonimą, Garteno gub. Reikalingą ant to žemę paimti nuo ukinikų, per kurių laukus bėgs naujas pliantas ir jos wertę iszmokėti sawinikams pagal rando apskaitymą.

Naujos dirbtuwės Wilniuje.

Grafas Antanas Tiszkewyczius, ant plono jam prigulinczio garinio maluno ant Szwento Stepono ulyczios rengia dwi naujas dirbtuwes: dirbtuwę pawilkimo geležinės blėtos stogams dengti cinko plėwe ir garinę lentų pjowinyczią. Miestas isz sawo pusės dawė jau ant parengimo tų dirbtuwių sawo daleidimą.

Pasodino į kalinį.

Wilniuje, Sienkewyczіaus namuose, tarnaitės Malkauskyte ir Kozak pasigedo daugelio sawo daiktų, apie ką pasiskundė į policiją ir pasakė, kad wagystoj nužiuri wirėją Mikloszewyczіutę. Policija padarė kratą pas jos jaunikį Stanislową Stokalį, gywenantį Paszkewyczіaus namuose ir isz tikro užtiko czia dauge pawogtų daiktų. Lygiai Miklaszewyczіute, kaip ir jos jaunikis Stokalis likosi suaresztuoti ir pasodyti į kalinį.

Nuolatai lyja.

Kaip rąszo isz Wilniaus, orai Lietuwoj netikę. Pirma buwo neiszpasakytai szalta, szaltis traukėsi beweik per wisą berželio mėnesį, paskui užstojo lytus, kokį beweik kas dieną pasitaiko. Tokios netikusios wasaros kaip szį metą, nė seneliai ne atmena. Tas, žinoma, atsiliepia ant užderėjimo szių metų: lygiai piewos kaip ir dirwos ne geriausiai iszrodo, augimą stabdė szalcziai. Tikros szilumos ir dabar nėra.

Dažai ir ligas gimdanczios bakterijos.

Žinote, kad wisas swarbesnes ligas gimdo wisokios bakterijos arba neužtomos liuosoms akimis ligų sėklos; wienos isz tų sėklų yra nužutėliai gywuolėliai, kitos gi augmeniszko paėjimo, taigi smulkus, neužmatomi grybeliai. Sanlygos kokiose gali weistiesi tos lygų sėklos arba bakterijos, žinoma, bus nesweikesnės, tokiose wietose tankiaus ir smarkiausiaus wisokios ligos; ten gi kur bus stabdomas jų weisimasi, ligos pasitaikys recziaus, žmones bus sweikesni. Bakterijas naikina saulės spinduliai, teiposgi ozonas arba oxygenas, kuriam žaibas suteikia naujas naikinanczias bakterijas ypatybes. Taigi saulės spinduliai ir perkunijos yra swarbiausiais ligų sėklų naikintojais. Bet saulės spinduliai ne wisur prisigriebia, žaibai ir perkunijos teiposgi ne wisur wisada buwa, todėl ne wisur ir ne wisada gali atlikti sawo saugojanczią nuo ligų užduotę. Antai kambariuose su mažais langeliais saulė ne ilgai iszbuwa, ant sienų liuosai weisiasi bakterijos, todėl ir tokiuose gywenimuose ligos tankiaus atsitinka negu kitokiuose. Greifswaldo uniwersiteto profesorius Dras Heimes neseniai persitikrino, kad ant bakterijų turi įtekmę ir dažai, kokiais nudažytos sienos kambarių. Jis paėmė szmotus aržuolo, popelio ir eglės medžio, toliaus geležies ir cemento plytas ir nudažė aliejiniuose dažuose, isztepė su kalkėms, emalijos dažais, amfiboliaus dažais wieno Hamburgo fabriko ir Zonka parwa wieno Wuerzburgo fabriko. Kada tie szmotai iszdžiuwo, užtepė juos su tyczia auginamoms wisokių ligų bakterijoms, kaip antai: diphterito, sziltinių, choleros, džiowos ir tt. Tą padaręs, sudėjo wisus szmotus į tyczia ant moksliszkų tirinėjimų parengtą peczių ir laikė paprastoj kambario temperaturoj, laikas nuo laiko peržiurėdamas, kokią įtekmę turi tie dažai ant weisimosi bakterijų. Persitikrino, kad ant szmotelio isztepto su zonka parwos dažais ir su aliejiniais bakterijos greicziausiai iszny ko; amphibolinė gi parwa mažesnę turėjo įtekmę ant wėisimosi bakterijų, bet wisgi stabdė; dar mažiaus stabdė weisimasi jų emalijos parwa, o jau wisai neturėjo stabdanczios įtekmės kalkės, su kuom paprastai Lietuwoj tankiausiai kambarių sienas baltina; už kalkes niekesni dar buwo klijiniai dažai. Isz sawo tirinėjimų profesorius Heimes persitikrino, kad kambariai, kurių sienos iszteptos su aliejiniais ir zonkaparwos dažais yra sweikiausi, nesweikiausi gi yra baltinti kalkėmis ir klijiniais dažais.

Isz Amerikos.

Numirelis parejo namon.

PHILADELPHIA, PA. Gywenantis czia, po nr. 4105 Girard av. Benjamin Grayson, pereitos sanwaitės subatoj iszėjo į darbą į Baldwino lokomotywų dirbtuwę ir nesugrįžo namon. Moteris jo dawė žinią į policiją, praszydama jieszkoti prapuolusio jos wyro. Nedėlioj isztraukė isz upės prigėrėlio kuną, apie ką praneszė prapuolusio wyro pacziai. Tojė, atėjusi į numirėlių sukrowimo wietą, pripažino negywėlį už sawo wyrą. Sugrįžusi namon, pradėjo rengti szermenis. Kada sugrįžo namon boardingeriai ir moteriszkė papasakojo apie sawo nelaimę, wienas isz jų atsiliepė, kad tai negalimas daiktas, kadangi jis ką tikt patiko prapuolusį wyrą. Tuom tarpu atsidarė durys ir jėjo laikomas už numirėlį wyras. Moteriszkė isz syk persigando, bet kada wyras paėmė ją už rankos ir tojė persitikrino, kad tasai turi kuną, atgawo drąsą ir puolė teip netikėtai atgijusiam wyrui į glėbį. Prapuolėlis paskui papasakojo sawo pacziai, kad jisai Norris aplinkinėse jieszkojo geresnio sau darbo ir todėl namon neparėjo, apie pasiskandinimą neužėjo jam nė ant mislies.

Atkerszyjo už nedawimą wietos.

MUSKEGON, MICH. Czianykszties miesto majoras, James Balbiorne likosi perszautas kokio ten Johno W. Tayer. Užpuolikas szowė įmajorą, kada tasai darė duris sawo pardawinyczios ir ėjo nuo ulyczios į widų ir pataikė į kairiąją krutinės dalį. Paszautas bandė trepais bėgti į sawo gywenimą, bet nespėjo įbėgti, puolė ant trepų ir į bertainį walandos buwo jau ne gywas. Užpuolikas tuojaus po szuwiui iszgėrė stiklinę karbolinės rugszties ir paleido ir sau szuwį į krutinę. Dar gywą nugabeno į policijos biurą, kur jis neužilgio pasimirė. Tayer buwo pirmiaus direktoriumi beturczių priežiuros, bet užstojus dabar užmusztam majorui, neteko wietos. Meldė wietos numirėlių laidotojaus, bet ne gawo. Užtai mat jis ir atkerszyjo miesto majorui.

200 žmoniu prigere.

HOUSTON, TEX. Nuo ilgai besitraukiancziu lytų upė Brazos pasikėlė ir pagimdė baisius twanus: wandens užliejo turtingiausią ir waisingiausią szteto Texas dalį, isznaikino wiską ant ploto ilgio 500 mylių ir 50 mylių ploczio, nuneszė didelį plieninį geležinkelio tiltą. Wanduo sugriowė triobas, laukus jawais užsėtus, medwilnės plantacijas su wisu isznaikino, iszardė geležinkelius. Twanuose prigėrė neiszpasakyta daugybė naminių galwijų, arklių, awių. Tikro prigėrusio žmonių skaitliaus nežino dar, bet paduoda jų mažiausiai ant 200. Nuslugus wandenims, nuo puwanczių kunų turės užgimti ligos, kas ir teip jau ne mažą nelaimę dar labiaus padidįs. Wandens czia teip pakilę, kad nė telegrafų stulpų ne matyt. Blėdį twanų padarytą skaito ant 20 milijonų doliarų, 100000 žmonių neteko turtų ir reikalauja paszelpos.

Jauna wagilka ir padegeja.

LA CROSSE, WIS. 14 metų Marė Melczarėk praneszė i policiją, kad į jos tėwų gywenimą įsikraustė wagiliai, paėmė 100 dol. pinįgų prigulinczių wienai lenkiszkai bažnytinei draugystei, kurios ji buwo kasierė ir ant supainiojimo pėdų, padegė namus. Policija paėmė mergaitę ant klausinėjimo ir persitikrino, kad ji pati tuos 100 dol. ant sawo reikalų iszleido ir ant paslėpimo wagystos, namus padegė ir iszmislyjo istoriją apie atsilankymą wagilių. Czia kalta ir minėta bažnytinė draugystė už tai, kad ji waikus renka ant sawo kasierių.

Užnuodinti saldumynai.

SAN FRANCISCO, CAL. Gywenanti czia po nr. 610 Ellis st. Elise Scheib gawo pakelį isz paczto, kuriame buwo saldymynų kelios dėžės ir prie to siuntinio buwo du laiszkai. Minėta moteriszkė turi motoriszkų drabužių dirbtuwę, kurioje dirba keliolikas siuwėjų. Norėjo ji saldumynais apdalinti dirbanczias merginas, bet tos atsisakė imti. Scheibieni ir wiena isz jos draugių walgė saldumynus ir tuojaus apsirgo. Pasirodė, kad jie užnuodinti su arseniku. Paszauktas daktaras iszgelbėjo wienok nuo mirties užsinuodinusias. Kas siuntė tuos užnuodintus saldumynus, to nieks dar nežino.

Aukos 4 Liepos.

NEW YORK. Pagal atėjusius czia isz wisokių Amerikos miestų telegramus, per apwaikszcziojimą 4 Liepos 4 žmonės likosi užmuszti, o net 1074 sužeisti. Nuo fejerwerkų užgimę gaisrai pridirbo blėdies ant $150000, isz ko wien ant New Yorko iszpuola $100000. Europoj seniai ir kaip kur, kaip antai Prusuose, karaliaus gimimo dienoj budawo teiposgi tokios jau szaudynės kaip 4 d. Liepos Amerikoj; bet dabar ten jas uždraudė. B tų laikas tą ir Amerikoj padaryti.

Dugsta gywuliai.

CHAMPAIGN, ILL. Farmeriai Township Station skundžiasi, kad pradeda dukti jų naminiai gywuliai. 22 d. Gegužio atbėgo padukęs szunytis ant farmos Somerso, sukandžiojo 5 kates, karwes, 15 kiaulių. Į dewynias dienas wėliaus pradėjo dukti wisoki naminiai gywuliai, szunypas farmerius paduko net keliolikas. Ant Somerso farmos pirmiaus sukandžiota karwė ir kelios kiaulės teiposgi paduko ir jis reikėjo užmuszti.

Nupuole nuo 200 pedu augszczio.

LAKE VIEW, IND. Lakiotojas ant Oro Ward, prie daugelio susirinkusių žiurėtojų pasikėlė ant baliono ir iszkilęs ant 200 pėdų, iszszoko su puolimo prietaisa. Toje wienok neatsidarė ir žmogus su dideliu smarkumu puolė ant žemės. Prie to nusilaužė kojas, rankas, bet, kaip daktarai sprendžia, nuo tų apsikulimų ne mirs ir galima bus jį iszgydyti.

Liudnai pasibaigęs pasilinksminimas.

PITTSBURG, PA. Shonley parke susirinko isz kelių szimtų žmonių susidedanti negrų draugystė ant pasilinksminimo. Einant skersai geležinkelio szėnių, užbėgo ant einanczių lokomotywa ir du žmonis ant wietos užmuszė, tris gi moteriszkes mirtinai sumankė.

Uodai apstabde darbus.

MENOMINEE, MICH. Szito miesto aplinkinėse tiek priwiso amerikoniszkų uodų arba moskitų, kad wisoki darbai ant lauko turėje pasiliauti, giriose, dėl daugybės uodų, wisai ne galima dirbti. Mieste Nadean, dėl tos paczios priežasties paleido waikus isz mokslainių. Gywentojai nežino, kaip nuo tų nepraszytų sweczių apsisaugoti.

Twanai ir audros.

HUMBOLD, KANS. Nuo besitraukianczių per 20 walandų lytų užgimė twanai, kurie užliejo wisą Neosho klonį ant 6 pėdų giliai. Kwiecziais užsėtos dirwos, teiposgi kornų laukai su wisų isznaikyti. Wienas farmerys, besistengdamas gelbėti skęstanczius galwijus, prigėrė. Gywulių czia ne mažai pražuwo.

Expliozija.

INDIANOPOLIS, IND. Mediniuose namuose, kuriuose telpa Weisso aptieka ir Whites skalbinyczia, atsitiko baisi expliozija, kurios wisi namai likosi sugriauti. Prie to 6 žmogystos likosi apkultos, o isz jų dwi mirtinai. Expliozija, kaip spėja, užgimė nuo priėjusio gazo.

Sugriuwo cirkas.

MINNEAPOLIS, MIN. Į miestą Brookston atkako Ringlingo cirkas. Laike parodymo sugriuwo pastatyta buda. Ant laimės į cirką susirinko ne per daugiausiai žmonių, bet wis gi isz jų 3 nusilaužė prie to kojas; lengwiaus apkultų yra apie 50 žmonių.

Ciklonas.

AINSWORTH, NEBR. Aplinkinėse szito miestelio siautė ciklonas, kurisai ne mažai triobų iszgriowė. Iki sziol žino tikt apie wieną užmusztą moteriszkę, bet gal pasirodys tokių daugiaus. Wėjas ne tikt nesziojo triobas, bet nuneszė ne mažai tiltų. Pražuwo prie to diktai naminių gywulių. Kas spėjo į laiką pasislėpti į kelnorę, apsisaugojo nuo pawojaus.

Gaisrai.

NEW YORK. Sudegė dirbtuwės Beacon Light Lamp Co. New Brunswicke, N. Y. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $150000.

OTTAWA, ONT. Į netoli nuo szito miesto stowinczią lentų pjowinyczią Couroy Brothers trenkė perkunas ir uždegė triobą, kuri su wisu sudegė. Blėdį per tai padarytą skaito ant $150000.

CHATTANOOGA, TEN. Netoli nuo czia ėsantis miestelis Paris beweik su wisu iszdegė. Smarkus wėjas platino ugnį su neiszpasakytu greitumu teip, kad liusnoriai ugnagesiai neįstengė ugnies suwaldyti.

STOCKTON, PA. 7 d. Liepos, naktyj, su wisu iszdegė turintis apie 1000 gywentojų miestelis Couterville, Mariposa pawietyj. Isz wiso miestelio iszliko tikt dwi atkampiai stowinczios krautuwės. Blėdys ugnies padarytos yra labai didelės.

MEMPHIS, TENN. Siautė czia didelis gaisras, kurisai isznaikino krautuwes Memphis Paper Co., Gayoso hotelį ir Blumenthalo spirito pardawinyczią. Blėdį ugnies padarytą skaito ant pusės milijono doliarų. Prie to wienas praeiwys likosi griuwanczių sienų ant wietos užmusztas, wiena ypata mirtinai sužeista, dwi gi sužeistos nors sunkiai, bet ne mirtinai.

Nelaimes aut geležinkeliu.

AKRON, OH. Ant Akron, Bedford & Cleveland elektriszko geležinkelio szėnių susimuszė du į prieszingas puses bėganti karai. Prie to motormano sunus likosi ant wietos užmusztas, dwi žmogystos mirtinai apkultos ir apie 12 lengwiaus apkulti.

BLUEFIELD, W. VA. Ant Clinch Valley alkunės Norfolk & Western geležinkelio, ties Tip Top ant lokomotywos bėganczio trukio expliodawo garinis katilas. Jo szukių likosi užmuszti: maszinistas, peczkurys ir wagonų stabdėjes.

KANSAS CITY, MO. Ant Burlington geležinkelio, netoli Waldron, Mo. atsitiko nelaimė: ant wandens paplauto kelio bėgantis pasažierinis trukis iszszoko isz rėlių ir isz dalies susidaužė. Prie to trukio peczkurys likosi ant wietos užmusztas: sužeistų pasažierių yra apie 20. Wisi sužeistiejie keliawo ant parodos į Omahą.

Ledai.

Tuluose krasztuose Wiskonsino ir Sziaurinės Dakotos pabaigoj pereitos sanwaitės siautė smarkios wėtros ir audros su ledais. Wėtros ant farmų sugriowė diktai triobų, nuo daugelio farmų nuneszė stogus; ledai gi ant didelių plotų iszmuszė auganczius jawus.

AINSWORTH, NEBR. Wisas szito miesto aplinkines atlankė smarkus ledai, kurie neiszpasakytai daug blėdies pridirbo. Ledai buwo wisztos kiauszinio didumo; iszdaužė jie didelius auganczių jawų plotus, daržowes, nudaužė nuo medžių waisius, iszmuszė wisus langus nuo rytinio triobų szono; užmuszė ne mažai naminių gywulių.

Isz darbo lauko.

¶ PERRY, MO. Netoli szito miesto atidarys neužilgio naują anglių kastynių olą.

¶ DALTON, OH. Ant Irwino farmos rado naujus anglių plotus, ant kurių ketina parengti kastyues.

¶ PUEBLO, COL. Darbai szito apskriczio kastynėse tuom tarpu eina gerai.

¶ Kastynėse Szteto Ohio darbai eina prastai; ne truksta prie jų ir ne turinczių darbo darbinįkų.

¶ JERSEY CITY, N. J. Susitwėrė czia nauja kompanija, kuri užsiims rengimu anglių kastynių Alabamoj.

¶ MINERE, TEX. Kompanija Rio Grande anglių kastynių dar szį metą ketina parengti czia kelias naujas kastynes.

¶ WEST PINVILLE, KY. Darbai czianykszcziose kastynėse tuom tarpu eina gerai. Wisi kalnakasiai priguli prie unijos.

¶ BRADDOCK, PA. Czianykszties Griswold Wire Co. dirbtuwės sudegė, o pertai wisi darbinįkai ant tulo laiko ne teko darbo.

¶ SHARPSVILLE, PA. Czianykszcziose tarpinycziose 800 darbinįkų pakėlė sztraiką.

¶ MEYERSDALE, PA. Darbai eina czia prastai, wisi darbinįkai skundžiasi ant mažo užmokesnio.

¶ NEW KENSINGTON, PA. Tin Plate Co. dirbtuwėse pradėjo dirbti; darbinįkams pakėlė uždarbą užmokesnį.

¶ PUEBLO, CYL. Wienoje isz prigulinczių prie trusto tarplnyczių pradėjo dirbti, bet dirba tikt pusė darbinįkų.

¶ MT PLEASANT, MICH. Netoli szito miesto rado naujus anglių plotus, ant kurių neužilgio parengs naujas kastynes.

¶ YOUNGSTOWN, OH. Mahoning Valley Mill Works dirba gerai pilną laiką ir rodosi, kad teip bus per ilgesnį laiką.

¶ WHEELING, W. VA. Darbai eina czia gerai. Apskrityj Flat Top Elkhorn skundžiasi ant stokos iszlawintų kalnakasių.

¶ SHARPSBURG, PA. Darbinįkai Morehead Co. dirbtuwių pakėlė sztraiką reikalaudami pripažinimo unijos, bet kompanija uždarė sawo dirbtuwes.

¶ MONTAO MINES. W. VA. Darbai sziuom tarpu eina ne blogiausiai. Nuo wagono moka po 70c., o nuo kokso pecziaus po 35c.

¶ BLACKWOOD, PA. Darbai York Farm ir Blackwood anglių kastynėse jau ne apsimoka, todėl gal jas su wisu uždarys.

¶ CONELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių eina czia wis gerai. Pereitą sanwaitę degė 17 453 pecziai, stowėjo gi tikt 1211.

¶ WEST VIRGINIA. Rengia czia daugelyj wietų naujus kokso peczius; dirbanczių peczių darbinįkai nesiskundžia.

¶ GUERNSEY, OH. Susitwėrė czia nauja kompanija, kuri pirko 700 akrų žemės su anglių sluogsniais ir neužilgio atidarys ant jų kelias kastynes.

¶ MT PLEASANT, PA. Southern Fayette Coal Co. pardawė Thompsonui 1200 akrų žemės su anglių sluogsniais, o tasai neužilgio parengs czia kastynes.

¶ MONNESSEN, PA. Monnessen Steel Co. stato czia naujas dirbtuwes, kurios neužilgio bus gatawos ir už poros sanwaiczių pradės dirbti. Gaus czia darbą apie 1000 darbinįkų.

¶ MENOMINEE, MICH. Susitwėrė czia kompanija, kuri ketina už 4 milijonus doliarų parengti naują plieno dirbtuwę. Kada isz tikro bus ji parengta, ras darbą 6000 darbinįkų.

¶ NEW YORK. Czianykszcziai siuwėjai (kriaucziai) rengia wėl didelį sztraiką, jeigu darbdawiai ne sutiks jiems mokėti po tiek, po kiek mokėjo 1897 m. Sztraike ims dalywumą 25000 siuwėjų.

¶ NEW SALADO, NEW MEX. Į czianykszties anglių kastynes suwažiuoja isz kitur daug darbinįkų. Mainos tos, kaip sako, ne niekiausios, bet kažin ar galės parupinti wisiems atkakusiems darbą.

¶ NEW YORK. Rengiasi czia susitwerti Centraliszka darbinįkiszka organizacija, į kurią pristos 500000 darbinįkų. Ta organizacija butų tarpinįku prie wisokių užgimusių nesutikimų terp darbdawių ir darbinįkų.

¶ OSHKOSH, WIS. Neužilgio pradės darbus prie wedimo naujos geležinkelio linijos nuo Oshkosh į Stevens Point. Nauja linija turės 70 mylių ilgio. Kaip garsina, darbai prasidės už poros sanwaiczių.

¶ HOMESTEAD, PA. Darbai eina czia pusėtinai. Neseniai dalis slowakų ir anglijonų pareikalawo didesnio už darbą užmokesnio, bet kad terp darbinįkų ne buwo wienybės — tuos darbdawiai su wisu praszalino nuo darbo.

¶ ASSUMPTION, ILL. Anglių szaftas dirba pusę dienos kas dieną. Sztraikieriai nieko nelaimėjo. Moka czia kalnakasiams po 52½c. nuo tonos. Isz lietuwių tikt 3 priguli į uniją.

Koloski.

¶ NEW YORK. Driggs Seabury Gun & Ammunition Company gawo nuo Maskolijos reikalawimą padirbti kanuolių už $20000000; kitos Amerikos kanuolių dirbtuwės dirbdinsa Maskolijai kanuolių už $60000000. Teip tai mat caras supranta sumažinimą ginklawimosi, ko reikalauja per sawo suszauktą į Haagą sandaros kongresą.

¶ PITTSBURG, PA. Delegatai Amalgamated Society ir American Tin plate Co. suwažiawo į Chicago ant tarybų kaslink už mokesnio už darbą baltos blėtos dirbtuwių darbinįkų. Darbinįkai reikalauja pakėlimo už darbą užmokesnio ant 20%. Jie tiki, kad kompanija ant tų iszlygų sutiks ir prie Chicagoj padarytos sutarties turės taikytiesi wisos Amerikoj ėsanczios blėtos dirbtuwės ir tokiu budu sztraikas bus nereikalingas.

ISZ Lietuwiszku dirwu.

Reikalai Paryžiaus spaudos parodos ir nauji musų užmanymai.

"Vienybė" praneszė pereitame numeryj, kad "Lietuwiszkos spaudos parodą" parankiausiai bus parengti etnografiszkoj dalyj. Tas ir mums rodosi bus parankiausiu, kadangi, pagal ikiszioliszką budą, kokio nors kraszto parodų dalyj gali but iszdirbimai, taigi ir knįgos, tikt tame kraszte iszdirbti: Amerikoj iszėjusios knįgos galėtu tilpti amerikoniszkoj dalyj, bet jau prusinės czia patilpti negalėtu; etnografiszkoj dalyj gali tilpti wisų tautų daiktai aiszkinanti tautos gywenimą surinkti isz wisų swieto krasztų. Tokiose moksliszkose dalyse už wietą isz tikro nereikia nieko mokėti. Czia wienok wienų knįgų neužteks, bet reikia dar kitokių daiktų turinczių susiriszimą su lietuwių gywenimu. Apie tai wienok reiktu pasirupinti jau tėwynėj gywenantiems lietuwiams. Modelius lietuwiszkų staklių, windelius werpimui, teiposgi lietuwiszkų mergų iszaustus andarokus, žiurstus ir tt. gywenantiems Lietuwoj ne sunku but parupinti. Tegul jie tuom užsiima, nes jau laikas.

'Garsas" wėl pakelia naujus užmanymus arba jau pakeltus ir nejkunytus. Terp tokių, lupomis kun. Miluko stato: lietuwiszką gimnaziją, emigrantų namą isz naujo. Susimildami, duokite pirma nors wieną nuweikti, kadangi keliant wis naujus ir naujus mes niekada nejstengsime nieko nuweikti. Sapnuoti apie lietuwiszką gimnaziją dar, mums rodosi, per anksti, kadangi ant jos uždėjimo ne tikt neturime reikalingų pinįgų, bet nė musų žmonės jos reikalo dar nejauczia. Pirm gimnazijos, ko padaryti nejstengsime, rengkime nors tą, ką nuweikti galime net prie szįdieninių sanlygų, o kas dar reikalingesnis už gimnaziją. Asz kalbu czia apie kam nors tinkamą elementariszką mokslainę, nes dabar ėsanczių prie parapijų užtokias laikyti ne galima. Gimnazijos net 10 kartų skaitlingesni lenkai Amerikoj ne turi, ėsanczių newa kolegijų už gimnazijas laikyti ne galima.

Emigrantų namas reikalingas, teisybė, bet klausymas parengimo, sykį pakeltas, neiszdawė nė szeszėlio to, kas ant to mierio reikalinga. Keldami tą klausymą seniai, mes tikėjome, kad jeigu lietuwiai įstengė pastatyti net keliolika bažnyczių ir prie jų užlaikyti kunįgus, isz kurių kaip kitos net per greitai pralobo, tai gal įstengsime užlaikyti wieną tikt emigrantų namą. Pasirodė, kad tame klydome: ant emigrantų namo susirinko mažiaus pinįgų negu dabar ant Paryžiaus parodos fondo. Pasirodo, kad iki laikui mes galime wien mislyti apie dauginimą bažnyczių, bet apie kitus ne mažiaus reikalingus daiktus dar per anksti mislyti.

Isz Mahanoy City, Pa.

Linksma yra žiurėti į musų jauną genkartę, kadangi matyt, kad per rupestingumą musų mokintojų kur kas gražiaus pasirodo musų mažieji waikeliai už suaugusius. Musiszkiai wyrai daugiausiai rupinasi, kad galėtu pasigerti ir wiens kitam antakius atskaldyti. Rods dabar ne daug yra tokių, o ir tuos paczius piktadėjus iszmintingesniejie rengiasi praszalyti isz sawo tarpo. Isztikro butų tai geras darbas.

Teko mant atsilankyti Shenandoah, Pa. 28 Berželio buwo ten užbaigimas lietuwiszkos mokslainės paroda. Prasidėjo 8 walandą wakare, ir traukėsi perstatymas iki 11 walandai nakties. Wiskas buwo parengta pono Žemaiczio, wietinio wargamistros ir mokintojaus.

Klausytojai buwo užganėdinti; kas gražiausia, kad toki mažieji waikeliai užgėdina daugelį suaugusių sawo gražioms eilėms ir dainomis. Grajyjo bažnytinė orkestra gražias meliodijas, toliaus orkestra susidedanti isz mažų mergaiczių, kurios grajyjo ant skripkų, mandolinų ir gitarų. Wietinis choras dainawo 3 dainas: "Užaugau pas tėwelius", "Wai likkie sweika brangi Lietuwa" ir "Gana broliai mums miegoti ant kapo motinos".

Dainos labai gražios, dainawo jas ant keturių balsų. Užtai garbė Shenandoah giedoriams. Žodžiu sakant, wisi susirinkę džiaugėsi isz tokių gražių dainų, pasakų, dekliamacijų. Gaila, kad terp tenaitinių lietuwių mažai yra suprantanczių, ką parodo aiszkiai tas, kad mažai ant akto susirinko klausytojų.

Žiurint į musų mažutėlius teip aiszkiai kalbanczius eiles budinanczias kiekwieną lietuwį, raginanczias prie susipratimo ir pamylėjimo sawo nuwargintos tėwynės Lietuwos, aszaros weržiasi isz akių. Toki mažieji kudikėliai geriaus supranta tėwyniszką meilę negu daugelis suaugusių.

Klausant tokių rengimų, reikia pamislyti ir apie suspaustą musų tėwynę Lietuwą. Jeigu musų tėwynėj butu liuosa spauda, tai be abejonės dar gražiaus butu parengtos mokslainių waikų parodos ir dainos; szimtą kartų labiaus džiaugtusi szirdis, žiurint į musų mažutėlius, sawo kalboj puikiai iszmokytus.

Amerikoj turim kelias deszimtis draugyszczių, turim "Susiwienyjimą", "Tėvynės Mylėtojų Draugystę" (gaila, kad ne norim prie tų organizacijų prigulėti); žodžiu sakant, turim sawo giedorius gražiai dainuojanczius, turime sawo muzikantus. Rodosi, kad nieko ne truksta tiktai supratimo (oj truksta daugelio daiktų. Red). Jeigu mes turėtume supratimą, tai ir sugrįžę į Lietuwą teiposgi wiską kitaip įtaisytume, kitaip aprupintume musų reikalus ir but miela tėwynėj apsigywenti.

Terp Amerikos lietuwių ne wisi juk stowi ant wienokio supratimo laipsnio, yra ir czia daugiaus suprantanczių. Todėl dalykimės su tais, kurie dar ne turi nė mažiausio supratimo.

Mahanojietis.

Isz Gerardville, Pa.

Girdėdami ir skaitydami laikraszcziuose, kaip wisų krasztų lietuwiai deda aukas ant reikalų parengimo lietuwiszkos spaudos parodos Paryžiuj, kas gal suskubinti atgawimą carų isziplėsztos mums spaudos, kurią net czia, liuosoj Amerikoj, stengiasi nupuldyti tuli netikę newa dwasiszkį wadowai (mes ne kaltiname wisų, bet ne galime užtylėti apie tuos, kurie ant nupeikimo užsipelno) ir mes czia gywenanti lietuwiai, ne norėdami pasilikti užpakalyj, 28 d. pereito mėnesio susirinkome ant mitingo. Kada tapo iszaiszkintas mieris suszaukto mitingo, tai dalis susirinkusių pakėlė rikemą, žadėjo net sumuszti aukų rinkėjus, užmanytojus apszaukė bediewiais, szliuptarniais ir kitokiais wardais. Žinoma, smarkiausiai priesztarawo lenkbernini ne norinti atgawimo lietuwiszkos spaudos, kadangi tas galėtu Lietuwoj užkirsti kelią platinimui lenkystės. Sunku su tokiais ką nors padaryti, kurie arba nesupranta, arba tiesiog ne nori ant tėwynės labo nieko aukauti, ant atsisakymo wien priežaszczių jieszko.

Iszgirdę, kad tuli lenkberniai isz tikro rengiasi sumuszti aukų rinkėjus, jeigu toki pas juos atsilankytu, mes kolektoriu nė ne skyrėme, bet tiesiog pats sudėjome kiek galėdami. Aukautojų atsirado 13, kurie paaukawo po 25c., taigi isz wiso $3.25. Pinįgai tie nusiųsti į "Lietuvos" redakciją, bet ne ant prowos "Lietuvos" iszleistojui ir redaktoriui su Chicagos kunįgu, kaip tuli mulkiai sako, bet ant parengimo musų spaudos dalies ant ateinanczios wisoswietinės parodos Paryžiuj.

A. G.

Isz Kankakee, Ill.

Parsitraukiau asz keletą moksliszkos įtalpos lietuwiszkų knįgų, kaip antai: Geografiją, Mokslą apie Žemę ir Kitus Swietus, Lietuwos Istoriją ir norėjau duoti tas knįgas ir kitiems czia gywenantiems broliams ant pasiskaitymo, bet beweik wisi jie prieszingi skaitymui: buwo net toki, kurie už prilaikymą moksliszkų knįgų liepė man pasikarti. Kiti szaukia, kad asz pasiutesnis net už "Lietuvos" iszleistoją, kurisai užsipuola ant Chicagos kunįgėlio pasmirdusios teisybės jieszkodamas. Man rodos, kad teisybė negal but pasmirdusi, bet greicziaus tie, kurie ją mynioja, kurie sawo netikusiais darbais skriaudžia kitus, wis tiek, kas jais ne butų — kunįgas, diewuotas ar bediewis.

Wieną nedeldienį, kada susirinko daugiaus žmonių, pradėjau skaityti apie saulę, mėnulį ir žwaigždes. Kada iszgirdo, kad saulė, žwaigždės daug už žemę didesnės, tai net manę už beprotį palaikė, kadangi, girdi, wisi mato, kad saulė yra tokio jau didumo kaip ir mėnulis, o žwaigždės daug mažesnės. Argi galima tą prie žemės lyginti!

Tokio mat prisilaiko mokslo tuli musų miestelio lietuwiai! Nežingeidu: juk wisą apszwietimą ir mokslą tie wisi rėksniai semia stowėdami prie szinkoriaus baro. Laikas, rodosi, jau kitur jo jieszkoti!

Skaitytojas.

Auka girtuokliawimo.

Mieste Assumption Ill., lietuwys Jonas Tamulewyczius, gerai užsitraukęs, klipytawo miesto ulyczioms, kol nepatiko policijanto, kuris jį norėjo suaresztuoti. Tamulewyczius nesidawė; už tai policijantas su sawo lazda pradėjo skambinti į galwą ir tai teip, kad girtasis apmirė. Nugabeno jį namon ir ten paliko. Sirgo žmogus dar porą dienų, treczią gi dieną pasimirė. Daktarai pripažino, kad Tamulewyczius numirė nuo sutrenkimo smegenų. Ansai policijantas, kurisai teip nežmoniszkai elgėsi su girtu, likosi suaresztuotas, bet pastaczius kauciją $5000, likosi paleistas. A. a. Tamulewyczius paėjo isz Kauno gub., Panewežio paw. Lietuwoj paliko paczią ir dwejetą mažų waikų.

Patėmyjimai ant Patėmyjimų.

Pereitos sanwaitės "Garse" patilpo straipsnis p. a. "Patėmyjimai", kaipo atsakymas ant seniaus patilpusio "Lietuvoj" raszto p. Biznieriaus. Nors ne su wisoms autoriaus to straipsnio nuomonėms galima sutikti, nors ne wisi argumentai teisingi, bet straipsnis paraszytas tokioj formoj, kad galima, ne nužeminant sawę, jį perkratinėti; matomai tąsai rasztas ne paczioj "Garso" redakcijoj padirbtas.

Autorius "Patėmyjimų" iszteisina kunįgus, už wisus nesutikimus meta kaltę ant liberalų; kunįgai, girdi, priwersti gintiesi, jeigu ant jų užpuola. Toliaus autorius sako:

"Dalykai dabar teip stowi: katalikai teip sako: "jus liberalai darykite ką norite, tikt musų ne kabinkite", o liberalai nori, kad wisi dirbtų ne teip kaip kas nori, tikt kaip jie prisako. Progresistai kitokios wienybės nėsupranta, kaip kad wisi butų tokiais, kaip jie. Argi tada gali but terp lietuwių sutikimas?

"Akyweizdoje to nupuola patarimas p. Biznieriaus, butent kunįgai priwalo mokinti žmones krikszczioniszkos doros, meilės broliszkos, raginti wisus prie darbo ant wisuomenės labo, prie wienybės. Gražiai skamba tie žodžiai, bet po jais slepiasi mislis, kad kunįgai daro prieszingai —platina ne dorybes, ardo wienybę ir tt., o tas yra neteisybė. Kunįgai nori, kad žmonės butų dori, ir laikytusi wienybėj, bet, man rodosi, nepaklysiu, jeigu pasakysiu, kad liberalai tuos norus pawerczia į niekus".

Mums rodosi, kad ne wisada liberalai yra užpuolikais, bet tankiaus ant jų užpuola geriaus susiorganizawę, twirczіaus susiriszę solidariszkumo rysziu klerikalai. Ne siekiu priežaszczių nesutikimų kn. Burbos su Szliupu, kadangi tų priežaszczių gerai nežinodams, negalėcziau buti bepusiszku sudžia. P. Szliupas ant lietuwiszkos dirwos darbawosi pirmiaus, negu užgimė tie czia pir-

miaus paminėti nesutikimai: nė jo rėdomoj "Auszroj" Tilžėj, nė paskui po jo įtekme ir redakcija Amerikoj iszeinanczioj "Unijoj", nė toliaus "Lietuwiszkame Balse" ne buwo isz pradžių bediewystės; jeigu kunigai ir apskritai klerikalai norėjo darbuotiesi isz wien ant pakėlimo sawo brolių, galėjo dirbti isz wien ir su Szliupu. Jeigu jis kowojo "Lietuwiszkame Balse" su kokiu kunigu, tai ne kaipo su kunigu, bet kaipo su lenkintoju lietuwių. Ar dirbo wienok kunigai su juom ant musų tautos labo wienybėj? Ne Szliupas pradėjo kową, bet kunigai su juom per užgimusius ir iszeinanczius po jų įtekme laikraszczius pagadytoj lietuwiszkoj kalboj "Saulę" ir tų laikų "Vienybę". Szliupas buwo priwerstas įsimaiszyti į kową ir tai ne kowojo dar su tikėjimu, bet arba su kunigais lenkinapcziais lietuwius arba su skriaudžianczias lietuwius parapijonus. Ar to neatmena "Patėmyjimų" autorius? Sawo nuolatiniais užpuldinėjimais ir tai ne ant apgynimo tikėjimo, kurio isz pradžių nieks neužkabinėjo, bet apgynime priwatiszkų kunigų reikalų priwertė Szliupą pastoti tuom, kuom jis dabar yra. Tikėjimas užpuolikams buwo czia wien įnagiu ant apgynimo wisai kitokių reikalų. Prie tų sanlygų, kokiose mes atsiradome, kitokio iszėjimo ne buwo, turėjome pasidalinti į dwi prieszingas terp sawęs besiėdanczias partijas, besistengianczias kenkti wiena kitai. Fanatiszka wienpusystė wienos pusės, turėjo pagimdyti tokią jau wienpusystę kitos.

"Patėmyjimų" autorius sako, buk kunigai sziądien prisilaiko principo: "jus liberalai dirbkite, kaip sau norite, bet musų neužkabinkite". Kad klerikalai ant praktikos neprisilaiko tos nuomonės, mes ir isz sawo datyrimo galėtume szį tą pasakyti: nors mes ir ne bandome platinti bediewystės arba užkabinėti kada nors tikėjimo dogmatus (czia neminėsime musų ne sutikimų su kun. Krawczunu, nors ir jie, teisingai paimti, ne kaltinanczių mus klerikalų argumentus paremia), bet bandymų užkabinėti mus, niekinti asabiszkai — ne truko klerikaliszkuose laikraszcziuose. Pasirodo, kad nieks isz musų darbinįkų nė gali lygswarystoj užsilaikyti, teip dirbant, kaip mes dirbame, gali but wien klerikalai besistengianti wiską į sawo rankas paimti ir jų prieszai reikalaujanti ir sau prigulinczių tiesų. Bereikalo todėl ir neteisingai "Patėmyjimų" autorius wisą kaltę meta ant liberalų, kadangi tos kaltės kad tikt ne but daugiaus klerikalų pusėj. Nesakome, kad wisi kunigai butų lygiai kalti, bet jie priwalo neužmirszti, kad solidoriszkai susiriszusiose organizacijose už kaltes pawienių sanarių wisada atseina atsakyti wisai organizacijai, ypacz, jeigu, kaip tai yra terp musų susiorganizawusių ant apgynimo sawo įgautų prerogatywų kunigų, jų organizacija ne drysta nupeikti piktai daranczių pawienių sanarių, ne drysta kowoti, nors tas ant labo musų tautos butų reikalingu, priesz skriaudžiantį wisuomenę organizacijos sanarį. Jeigu liberalams reikia atsakyti už sawo partijos laikraszczius, nuo tokio jau atsakymo ne gali atsisakyti ir klerikalai. Todėl tegul "Patėmyjimų" autorius peržiuri gerai wienus ir kitus ("Saulę" reikia priskaityti prie klerikaliszkų, kadangi kaip dabar ji yra tikt tąsų kun. Krawczuno įsteidžiamo "Kataliko") ir tikrai teisingai atsako, katroj pusėj yra daugiaus erzinimų ir niekinimų, melagingų apkaltinimų?

Už musų žmonių apszwietimą teiposgi didesnė kaltė puola ant klerikalų, kadangi jų rankose yra už wisuomenės pinigus užlaikomos mokslainės. Neatsakytu jie už jas wien tąsyk, jeigu jas pawestu wieszai užžiurai: tuom tarpu musų kunigai ne tikt to ne daro, bet su didžiausiu įnirszimu gina sawo mėnopolių kaslink žmonių apszwietimo; pats neįstengia mokslainių pastatyti ant tokio laipsnio, kad jas isztikro galima but mekslainėms wadinti, o kitiems nė iszsižioti nedaleidžia apie jų netikumą arba reikalą pagerinimų. Užtenka iszsitarti apie silpnas puses kunigų wedamų mokslainių ant užsipelnymo bediewio, griautojaus bažnyczios wardo. Ar apie tai niekada autorius "Patėmyjimų" ne girdėjo? Apie geismą wienybės ir prikalbinėjimą prie jos, ypacz Chicagoj isz klerikalų pusės mes teiposgi ne mažai galėtume pasakyti, bet apie tai ne kalbėsime. Ant apkaltinimų Patėmyjimuose tiek galima pasakyti: tegul klerikalai suwaldo sawuosius, tegul juos iszmokina žmoniszkiaus elgtiesi, su liberalais jau bus daug mažiaus wargo.

Isz wisur.

‖ Mieste St. Inbert, Pietinėj Wokietijoj, nuo nesweikos mėsos net 50 žmonių pasimirė. Terp pasimirusių yra ir miesto bulmistras.

‖ Netoli Odesos, pietinėj Maskolijoj, ėsancziose kastynėse atsitiko dinamito patronų expliozija, kurios 44 žmonės likosi užmuszti, o 20 sužeisti.

‖ Miestuose Florencijoj ir Pizoj, Italijoj, ir jų aplinkinėse buwo gana smarkus žemės drebėjimai, bet nelaimių su žmonėms, rodosi, ne buwo.

‖ Miestuose Honghong ir Singapore (angliszkose pietinės Azijos kolionijose) ir Saigone (prancuziszkoj) smarkiai siauczia azijatiszkas maras. Pereitą sanwaitę buwo į 150 apsirgimų, isz ko 143 pasimirė.

‖ Naszlė Aleksandro III, Maskolijos ciecorienė paaukawo isz sawo turtų 300000 rubl. ant padidinimo kapitalų draugystės Aprupinimo Nebylių. Kažin nuo ko ji sawo turtus surinko? Mums rodosi, nuo tų paczių žmonių be jokių isz sawo pusės nuopelnų, ant kurių dabar mažą dalelę aukauja.

‖ Mieste Seoul, Korejos sostapilėj, parengė elektriszkus sztritkarius. Paleisti karai tuojaus suwažinėjo ne mažai papratusių rinktiesi ant ulyczių waikų. Tas pagimdė tokį įnirszimą terp gywentojo, kad jie užpuolė ant bėgiojanczių karų, kelis sudaužė, wieną gi karą sudegino. Užtai 20 žmonių nukirto galwas.

‖ Ant salos Kubos, mieste Santiago, kur atsitiko pirmutiniai amerikonų su iszpanijonais susimuszimai, smarkiai siauczia geltonasis drugys. Berželio mėnesyj buwo 150 apsirgimų, isz ko treczdalys numirė; dabar liga pradeda siausti smarkiaus. Havanoj atsitiko teiposgi keli apsirgimai.

‖ Kaip paduoda laikrasztis "Wiener Extrablatt", gywenantis Paryžiuj garsus pamokslinįkas, katalikiszkas kunigas Bauer, kurisai wiszpataujant Prancuzijoj Napoleonui III, buwo, dėl sawo iszkalbumo, iszrinktas į spawiedotojus Napoledno moteries Eugenijos, dabar apsiwedė su baleto szokėja Paryžiaus didėsės Operos teatro. Jaunawedys turi jau su wirszum 60 metų, jaunamartė gi dar ne sena.

‖ Bėgimas finlandieczių nuo maskoliszko caro malonių nesiliauja; bėga ypacz jauni waikinai nenorėdami tarnauti maskoliszkoj kariaunoj. Kas sanwaitę po 600 jaunų finlandieczių keliauja į Szwediją, į Norwegiją; wietiniai laiwai ne įstengia wisų perwežti, kur reikia. Daugumas jų pasilieka Szwedijoj ir Norwegijoj, likusiejie gi kraustosi į Suwienytas Wieszpatystes Sziaurinės Amerikos ir į Kanadą.

‖ Mieste Duenkirchen, Sziaurwakarinėj Prancuzijoj, kas ten paleido paskalą, buk koki ten piktadariai rengiasi padegti czia ėsanczias kariszkos laiwynės parako krautuwes. Žinia ta teip iszgazdino gywentojus, kad wisi gywenanti toj miesto dalyj, kur yra tos krautuwės, apleido sawo namus ir persikraustė pas pažįstamus į kitas miesto dalis, kiti gi iszkeliawo isz miesto; dalis nakwoja parke. Waldžios prie krautuwių pastatė twirtesnę sargybą.

‖ Italijonas Mereghi, lakiotojas ant oro, mieste Graz, Pietinėj Austrijoj, iszlėkė ant sawo orlaiwio. Kada orlaiwys iszlėkė ant 1000 pėdų, balionas krustelėjo ir pakabinta waltelė su Mereghi'u nusikabino ir smarkiai puolė žemyn. Joje sėdintis wienok užlaikė protą iki galui ir kada waltis buwo ant 40 pėdų nuo žemės, isz jos iszszoko. Rado jį paskui su nulaužta koja apmirusį ir nugabeno į ligonbutį. Rodosi, kad iszgis.

‖ Mieste Fleissheime, Lotaringijoj, prie tikėjimo mokinimo mokslainėj, kun. Gonst teip sumuszė su lazda 10 metų mokintinį, Juozą Bariset, kad tasai nuo tų sumuszimų pasimirė. Waikas dwi dieni priesz mirtį su wisu apjako. Wisaip bandė tą atsitikimą kaip norint užslėpti, bet terp tėwų ir kunigo įsikiszo sudas, kurisai paliepė tą atsitikimą isztirti. Tėwai atsisakė nuo sumuszimo pasimirusį waiką palaidoti, kol apie jo mirtį sudas ne isztirs. Teip smarkiai mokinantis tikėjimo kunigas pateko dabar po sudu.

‖ Rumunijoj, isz kur paprastai daug milijonų buszelių kwieczių iszgabendawo kas metą į tirsztai apgywentus Europos krasztus, szį metą yra toks neužaugimas, kad randas, ant apsaugojimo gywentojų nuo bado, uždraudė iszgabenimą jawų į kitus krasztus. Jawai ant plotų Didėsės Walachijos nuo stokos lytaus wisai iszdegė teip, kad ne reiks jų nė pjauti; Mažojoj Walachijoj stowi biskutį geriaus, bet ir czia surinkimo neužteks ant iszmaitinimo wietinių gywentojų.

‖ Augsztutinėj Austrijoj, ties miestu Linz siautė smarki audra su debesų perplyszimais, kurie neiszpasakytai daug blėdies pridirbo. Wanduo užliejo wisą Enzo klonį ir wisas joje dirwas ir piewas pawertė į tirus. Prie to pražuwo ir ne mažai žmonių, bet tikro pražuwusių skaitliaus dar nieks ne žino. Wanduo nuneszė daug namų, o terp tų ir didelę muilo dirbtuwę miestelyj Lausa.

Debesų perplyszimai teiposgi atsitiko Meseritsch apskrityj, Morawijoj. Czia užtwinę wandens teiposgi ne mažai blėdies pridirbo: nuneszė tiltus, iszgriowė czielus kaimus, nuneszė ir sugriowė daug namų. Jawais užsėtus laukus su wisu isznaikino, užneszė juos pieska ir dumblu. Prie to wieu mieste Meseritsch prigėrė trys žmonės; kiek jų pražuwo aplinkinėse, to dar nežinia.

NAUJI ISZRADIMAI.

‖ Wokietys Kittel isz Windobonos, mieste Charlottenburge, netoli Berlyno, darė bandawones su neseniai jo iszrastu skystimu ugnies gesinimui, kurį praminė "Pyrosbest". Užtenka to skystimo su czirszkyne užczirksti ant kad ir didžiausios ugnies, o ji tuojaus užgesta. Galima nesibijant nudegimo, gesinti ugnį net su rankoms pawilgytoms tame skystime. Bandawonės buwo su wisu pasekmingos ir wisi pripažino didelę swarbą iszradimui prie gesinimo gaisrų.

‖ Kaip paduoda Londono laikrasztis "Inventors Review", wienas angliszkas issradėjas padirbo muziliszką prietaisą tinkanczią ant gydymo ligonių, kadangi, kaip jau isztirta, muzikaliszki tonai turi didelę įtekmę ant ligonių ir gydo nerwiszkas ligas. Tojė muzikaliszka prietaisa paskirta ant gydymo ligonių likosi iszradėjo praminta "Vibratorium". Prietaisa yra tai keturkampi skrynia nupinta isz lengwų sztangelių, aplink ją yra wargonų dudos. Ligonį pasodina į skrynią ir paleidžia dudas, kurių balsai atsiliepia kaipo waistas jeigu ne ant wisų, tai bent ant tulų nerwiszkų ligonių.

‖ Isz New Yorko raszo, kad czia, negras Philip Sidney, kaipo apsirgęs raupais (raupų ne reikia maiszyti su rauplėmis, ką net tuli musų laikraszcziai daro), likosi terp raupuotų patalpintas ant Brothers Island. Raupai yra neiszgydoma liga, todėl apsirgusių ne gydo, bet juos atskiria nuo sweikų, kad tokių neužkrestu; teip ir Sidney likosi atskirtas ir patalpintas ant Brothers Island, kur yra wien raupuoti. Tuom tarpu daktarai persitikrino, kad jis, gywendamas terp serganczių ir pats jau įpuolęs į ligą, su wisu iszgijo. Sidney sako, kad jis iszsigydė nuo tos baisios, tankiai Raszte Szwentame minawojamos ligos, kokioms ton indiszkoms žolėms. Jis žada sawo paslaptį apreikszti daktarams ant naudos kenczianczios žmonijos.

‖ Anglijoj, Alderschote, atliko bandawones su pritaikymu elektriszkų wilnių liuosai per orą einanczių, kurias jau pritaikė italijonas Marconi prie sawo telegrafo be drato, prie padegimo isz balionų toli ėsanczių explioduojanczių medegų. Kadangi minėti elektriszki spinduliai eina liuosai per twirczіausias sienas, tai su jų pagelba, laike karės galima nuo balionų isz tolo padegti parako krautuwes, bombų, patronų ir torpedų sukrowimus ar tai ant žemės twirtynėse, ar ant kariszkų laiwų. Bandawonės buwo gana pasekmingos: explioduojanczias medegas nuo baliono galima buwo padegti nuo trijų mylių. Angliszki laikraszcziai jau dabar sako, kad Marconio telegrafą laike karės atseis sunaudoti ne tik ant susineszimo atskirtoms kariaunos dalims, bet ir ant isznaikinimo prieszų amunicijos, ir kariszkų laiwų teip, kad wisai, dėl stokos amunicijos prieszas ne galėtų kariauti.

Wietines Žinios.

— Pagal naujai iszduotą adresų knigą ant szių metų, Chicagoj isz wiso yra 2020000 gywentojų. Pereitą metą buwo jų tikt 1883000, taigi per wienus metus pribuwo 147000 gywentojų.

— Ant kertės 46 ul. ir Ashland av., bėgantį į pietus wirwinį karą užgawo bėgantis į sziaurius elektriszkas Ashland linijos karas ir stowinczius ant pliatformos wirwinio karo sužeidė keturis pasažierius.

10 d. Liepos paskirta buwo ant perkratinėjimo prowos Simano Daukanto Draugystės su kun. Krawczunu už užgrėbimą be pamato draugystės bibliotekos. Į sudą kunigas pats ne atėjo, wien jo adwokatas, kurisai pasistengė prową ant tolimus atidėti.

— Pereitos sanwaitės ketwerge, ant Superior ulyczios siautė didelis gaisras. Užsidegė rytinė dalis dirbtuwių Illinois Can Co. Kada užgimė gaisras, buwo czia prie darbo apie 700 darbinįkų, bet wisiems į laiką pasisekė iszsigelbėti. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $150000.

— Iszleistojas lenkiszko laikraszczio "Reforma", pagarsėjęs sawo prowomis su lenkiszkais kunigais, teiposgi su kun. Pėža, Karwowski, apjako ant wienos akies. Darė jam operaciją, bet ir toje nieko ne gelbėjo. Kita akis teiposgi labai susilpnėjusi.

— Degėsiai sudegusios pereitą sanwaitę ant Indiana ulyczios popieros dirbtuwės, kur kaip pereitame "Lietuvos" numeryj praneszėme, pražuwo 4 darbinįkai, dar wis prideranczіai neiszjieszkoti. Darbo užweizėtojas, lietuwys Spokewyczius be abejonės turėjo sudegti, kadangi iki sziol namon neparėjo, bet kuno jo isz po degėsių dar ne iszėmė. Pasiliko jo ketwertas nemeczių waikų.

— Chicagoj atidarė werbawimo biurą ant sutwėrimo wieno naujo liuosnorių regimento ant iszsiuntimo ant Filipinų. Pristojanti turi pažadėti tarnauti kariaunoj du metu. Mieris rando yra priiminėti wien newedusius (kad ne reiktu naszlėms pensijų mokėti) ir jau tarnawusiems; bet kad tokių gal ne buti, kiek reikia, tai priiminės ir kitokius. Norinti į kariauną įstoti, turi but sweiki.

SENŲ GADYNIŲ

Išnykę gyvi sutvėrimai.

Pagal Hutchinsoną.

(Tąs.)

Tose olose geologas Bay Dovkinson rado daug liekanų visokių gyvų sutvėrimų, daugumas tų liekanų prigulėjo jau nuo žemės paviršiaus išnykusioms atmainoms, kiti gyvena dar ir dabar Anglijoj. Rasti olose kunai priguli prie ne per seniausių praėjusių laikų, bet visgi jau prie senų, kada liutai, tigrai, uolinės meškos, vilkai, hijenos, elniai ir kiti žverys gyveno dar Anglijoj. Kaip kada olos musų kraštų kalkinių uolų buvo vietomis apsigyvenimo hijenų ir kitokių draskančių žvėrių, kurie čia gabeno pagautus ant maisto mažesnius žvėris, kur juos liuosai ėsdavo; ant rastų olose kaulų dar ir dabar znaimus yra ženklai nuo dantų draskančių žvėrių. Kituose atsitikimuose kaulus į tokias olas sugabeno šiądien išnykę tekanti vandens. Visuose tuose atsitikimuose sugabenti kaulai užsilaikę gerai, be permainų, vien ant paviršiaus uždengti rudims matomai vandenų atneštoms iš visokių geležį turinčių uolų. Kaip kada juos uždengia stora dumblo eilė arba teip vadinama "olų žemė"; prie kitų atsitikimų tuos senų gadynių kaulus uždengia stalogmitai pasidarę iš vandenų sugabentų kalkių, kuriais išklotos olų sienos ir apačia: mat, išgaravus vandeniui, pasilieka jų sugabentos kalkės ir iš jų tai darosi anie paminėti stalogmitai.

Oras ir vanduo, nors neatbutinai reikalingi gyviems organiškiems kunams, taigi gyvuoliams ir augmenims ant palaikymo gyvybės, smarkiausiai juos naikina išnykus jų gyvybei, taigi pasimirus. Nupuolę ant žemės rudenyj medžių lapai greitai persikeičia, ant galo supuva ir pasidalina į tas medegas, isz kurių pasidarę. Tokiu budu ir visoki gyvuoliai, kaip antai paukszti arba žvėris, jeigu pastimpa atidarytoj vietoj ant žemės paviršiaus. tai po įtekme lytaus ir teip drėgnumo ir vėjo, mėsos persikeičia, pasidalina į jų sudėtinius teip, kad pasilieka vien kaipi nuvalyti ranka sausi kaulai. Esantis mat ore gazas oxygenas teip reikalingas gyviems organizmams ant palaikymo gyvybės, ant numirusių turi teiposgi ne mažą įtekmę, jis gimdo panašų apsireiškimą, kokį matome degant žvaikei; prie to kuno mėsos pasidalina į tuos sudėtinius, iš kurių jos pasidarusios: persikeičia į vandens garus ir į gazą anglerugštį. Tokiu budu matote, kad oxygenas ne tiktai palaiko gyvybę gyvų sutvėrimų, bet pasimirusių kunus padalina į tas medegas, iš kurių tie kunai pasidarę, išvalo orą nuo vodingų puvančių medegų, daro jį geresniu, tyresniu. Su laiku net kaulai žvėrių, nors jie daug ilgiaus gali pasipriešinti naikinančiai oro arba teisingiaus sakant, vieno iš jo sudėtinių oxygeno pajiegai, sutrupa, pavirsta į dulkes, kurios eina ant užtrešimo žemės, kuri senians maitino tuos sutvėrimus, kuriems kaulai priguli.

Jeigu gi prie palaidotų kunų neprisigriebia oras ir vanduo, tai kunai tie gali išbuti neišpasakytai ilgai be persikeitimo, net greičiausiai gendanti daiktai tokiose vietose išbuva neišpasakytai ilgą laiką be pagedimo: kur ne gal prisigriebti padalinantis organiškas medegas į jų sudėtinius oxygenas, ten pastipusių žvėrių kaulai užsilaiko ilgai čielybėje.

Edinburgo muzejuje senoviškų daiktų yra senas medinis bertainaitis užsilaikęs visai gerai, kuris išgulėjo durpinyčioj kels szimtmečius: mat durpos turi galybę apsaugoti nuo pagedimo visokius lengvai puvančius daiktus. Irlandijoj, kur yra daug durpinyčių, ne retai iškasa jose palaidotų numirėlių kunus, ant kurių net mėsos gerai užsilaikiusios, nors kaip drabužiai rodo, kunai tie turėjo but durpose palaidoti labai senose gadynėse. Zinote, kad mėsa gerai užlipintose blėkinese išbuva nepagedusi per ilgą laiką ir ilgai tinka ant valgio. Tas paeina nuo to, kad į tokią užlipintą blėkinę sunkiai prisigriebia oras, kurisai naikina, dalina į jų sudėtinius visokius organiszkus kunus.

Bet teip oras, kaip ir vanduo turi galybę prisigriebti visur, teip kad gamtoj jie yra beveik visur ant musų žėmės, tikt į vienas vietas prisigriebia lengviaus, į kitas sunkiaus. Vanduo iš palengvo persisunkia per kiečiausias uolas; kadangi gi jame yra ir pasileidęs, sutirpęs oras, tai vanduo labiausiai prisideda prię padalinimo į sudėtinius numirusių augmenų ir gyvuolių kunų. Paimkime štai ant paveikslo nupuolusį nuo medžio lapą vėjo nunešta ant ažero paviršiaus. Lapas nuskęsta ant dugno, vanduo užneša jį dumblu arba pieska. Užneštas pieska, minėtas lapas greičiaus bus padalytas į savo sudėtines medegas, greičiaus išnyks, kadangi, kaip žinote, per pieską vanduo greičiau persikošia. Jeigu gi lapas nupuolė į dumblą ir jame likosi uždengtas, tai išbuva per ilgas amžių amžių eiles, užlaiko savo pavidalą. Su laiku apatinės eilės dumblo sukietės ir persikeis į molį, kuriame atsispaus visas jo užkloto lapo pavidalas su visoms jo gyslelėms; tokiose sanlygose tamsios lapo medegos užsiliks mažai persikeitusios net tukstančius metų. Kaslink augmenų randamų akmeninėse anglyse (eilės augmenų perkeistos nuo karščio ir didelio spaudimo į anglis), tai skaitlių metų, kada tie augmenys čia pateko, paduoda ant szimtų arba net milijonų metų; chemiški procesai perkeitė lapus ir kamienus į grynas anglis ir visokius jų susijungimus su kitoms medegoms; čia mat gamta atliko tokį jau darbą, kokį mes atliekame degindami pečiuj malkas, iš kurių išdeginame anglis, kurios didesnėj dalyj susideda iš tų pačių sudėtinių kaip ir iškasamos iš žemės akmeninės. Akmeninės anglys, kurioms mes kuriname pečių, pasidarusios yra iš augmenų ir kiekviena akmeninių anglių eilė žemėj yra tai palaidotos labai seniai čia augusios girios, iš kurių ir yra dabartinės anglių kastynės, visi anglių sluogsniai.

Dabar jau jus suprantate, kodėl uolose: pieskinėse, žvyrinėse arba gravijinėse, konglomeratinėse ne daug yra iškasamų kunų. o eilėse molio, šifro, slanco, kalkių tokių kunų yra ne mažai; tas paeina nuo to, kad paskutinės yra pasidarusios iš neperleidžiančio vandens dumblo, kurisai uždengė nugrimzdusius kunus vabalų, sliekų, jurių ežių, žuvių, ir kitokių vandeninių gyvuolių. Jeigu gi kunus uždengė pieska, tai per ją lengvai persisunkiantis vanduo su esančiu jame oru sutarpino koralius, dežes ir viską, kas buvo iš kalkių, kadangi tos medegos lengvai tirpsta vandenyj.

Sluogsniuose : pasidarusiuose jauniausiuose geologiškuose perijoduose randame mažiausiai persikeitusius kunus; nors per ilgus amžius viskas persikeičia, bet šitame atsitikime mat nuo pasidarymo tų sluogsnių perėjo per mažai laiko ant didesnio perkeitimo juose palaidotų gyvuolių kunų. Prisigriebę į sluogsnius senesnių perijodų, ilgiaus išbuvusių po įtekmę visokių aplinkybių, kaip antai po įtekmė didelio spaudimo viršutinių sluogsnių, persisunkiančio vandens su visokioms minerališkoms medegoms, kurį šildo karštis žemės vidurio, tai, žinoma, tokiose eilėse turime patikti ir gyvuolių kunus labiaus persikeitusius, suakmenėjusius, pavirtusius į akmenį. Teip antai jurių sliekų dėžės, kurios susideda paprastai iš kalkių, didelėse žemės gilumose buva randamos tankiai persikeitusioms į titnagą. Kiekvienas gal matė Nemuno pakrantėse randamus suakmenėjusius *belemnitus*, kuriuos žmonės vadina *kaukspeniais* arba *perkuno kulkomis*. Belemnitai tie, visiems pažįstami ir Lietuvoj, yra tai suakmenėję kunai senų gadynių gyvenusių ant žemės gyvuolių.

Anglijoj ypač ne mažai randa žemėj liekanų senų gadynių sutvėrimų. Cambridge apskrityj yra vos pėdą turintis storio sluogsnis; jame tai randa tankiai kaulus ir dantis žuvių ir driežų senų gadynių, bet visi tie kaulai persikeitę, pavirtę į fosforiškas kalkes. Yra čia neišpasakyta daugybė tokių pavirtusių į fosforiszkas kalkes liekanų senų gadynių sutvėrimų, kuriuos gyventojai renka ir, atsakančiai perdirbę, vartoja vietoj mešlo ant užmėžimo laukų. Toki sluogsniai yra teiposgi Maskolijoj Kursko ir Orlovo gubernijose, teipogi sziaurinėj Amerikoj.

Minkštos gyvuolių kuno dalys, kaip antai mėsos, negali teip be persikeitimo užsilaikyti per tukstančius metų, bet užtai ne retai atranda uolose tokių dalių aiškius atspaudimus, iš kurių kiekvienas mato, kaip išrodė ir tos išnykusio gyvuolio dalys; kitų gyvuolių vėl uolose pasitaiko atspaustos pėdos nuo laikų, kada tos uolos tvėrė dar minkštą dumblą. Jam sukietėjus, tie palikti ženklai užsiliko be permainų per amžių amžius. Bavarijoj, netoli Solenhofeno yra litografiško akmens skaldynės, ant tų akmenų randa atspaustų prieš amžių amžius gyvenusių tuose krasztuose visokių gyvų sutvėrimų ženklus; šiądien akmens tie kieti, bet ženklai atspausti dar tąsyk, kada jie buvo minkštame dumblo pavidale. Viename čia iškastame akmenyj rado atspaustą visą paveikslą paukščio seniausių gadynių, teipogi jo kaulus, net plunksnos buvo kuo aiškiausiai atsispaudusios.

Atspausti ženklai pėdų paukščių, driežų tankiai pasitaiko senų gadynių uolose. Ženklai toki turi didelę vertę, kadangi isz jų mokslinčiai gali nuspręsti, kokiems gyvuoliams jie priguli, taigi iš jų jie sprendžia iš dalies koki gyvuoliai senose gadynėse gyveno tuose kraštuose, kur tokius atsispaudusius ženklus užtinka.

Ant geresnio supratimo, kaip užsiliko žemės sluogsniuose kunai seniai išnykusių sutvėrimų, trumpai paaiškinsime, kaip pasidarė uolos, kuriose palaidoti tie kunai.

Įėję į akmenų skaldinyčią, kur dirba žmonės prie išėmimo akmenų, jus iš syk užtėmyjate, kad akmens čia sudėti kaipi eilėmis. Tas ištikro teip yra su visoms akmenų veislėmis vandenų padirbtoms, o prie tokių priguli daugumas akmenų skaldinyčių. Bet čia kaip ir visur, yra išėmimai. Granito ir bazalto kastynėse jus neužtemyjate eilių, bet tuose sluogsniuose nėra nė iškasamų gyvuolių ir augmenų liekanų. Granitai ir bazaltai pasidarę nuo didelio karščio ir likosi išstumti iš žemės vidurių. Išstumtas iš vidurio žemės sutirpęs skystimas, aušdamas teip persikeitė, kad jo minerališkos dalys kristalizavosi, taigi padirbo kristalus, kurie mums ir išaiškina paėjimą tų akmenų ir budą jų pasidarymo, taigi, kad jie turėjo pasidaryti iš pirma sutirpusios medegos. Apie tokius akmenis ir uolas kaip granitai ir bazaltai sako, kad jos yra ugnies padirbtos. Visas kitas vadina vandens padirbtoms, kadangi jas eilėms suklojo ant jurių dugno tekanti vandens, kur vandenų sunešta medega sukietėjo ir persikeitė į kietą akmenį. Tokios uolos, kaip numanote, darosi ir dabar.

Jeigu stovite ant jurių kranto, tai matote, kaip vandens griauja krantą ir medegą toliaus kloja ant dugno; tekančios upės suneša pieską ir žvyrą arba gravijų. Stovėda-

(Toliaus bus.)

Dar apie prieżastis musų nesutikimų su lenkais.

Ant musų straipsnio apie Lenkiszkai-lietuwiszkus prietikius lenkiszkas laikrasztis "Zgoda" wėl atsiliepė aiszkindamas isz sawo pusės prieżastis, kurių dėl lenkai nerodo didelės malonės lietuwiams ir jų tautiszkam krutėjimui. Prieżastis, ant kurių lenkai remia sawo neprilankumą, kaip "Zgoda" sako, peremia ir "Lietuvoj" patilpęs straipsnis, kyriame pasakyta, kad wiena dalis lietuwių isz pats pradžių rėmė ateitį lietuwystės aut susitaikymo su maskoliais. Atsakymą už lietuwių skriaudas praeitėj "Zgoda" krauja wien ant bajorijos, sziądieninį gi neprilankumą lietuwiams kaipo atskirai tautai meta ant lenkiszkos kunigijos. Tame gal but dalis teisybės, bet ne wisa. Kas atsako už skriaudas lietuwių, kokias jie kentė nuo lenkų, apie tai nėra ką ginczytiesi, bet ne reikia užmirszti, kad kaip wisame, teip ir lenkiszkai-lietuwiszkuose prietikiuose praeitė ne gal but užmirszta, ji wisada kaipo sunki naszta gula ant palaikėjų tos preitės. Ar lietuwius skriaudė bajorija, ar kunigija, bet skriaudėjai buwo reprezentantais lenkų, jie skraiudė lietuwius wardu lenkiszkos tautos ir per tai wisai tautai iszpuola sziądien neszti waisius darbų sawo praeitės reprezentantų. Skriaudos gi, kokias lietuwiams atsėjo neszti, buwo ne mažos, o kaip kokios isz jų yra dar atmintyj sziądien gywenanczios gentkartės, o jų, kaip tikimės ir "Zgoda" neužgis.

Kaip sziądien elgiasi wokiecziai Poznaniaus prowincijoj su lenkiszku gaiwalu, kolionizuodami lenkų apgywentas apygardas wokiecziais, pawesdami urėdus, žinoma geresnius, wokiecziams, tą patį darė juk ir lenkai Lietuwoj, nors toje ne buwo lenkų užkariauta. Karaliai dalino žemes lenkiszkiems bajoramis; net bažnyczios waldžia juk lenkų buwo rankose. Sziądien, teisybė, Lietuwos bajorija sulenkėjusi, bet tame miszinyj sunku pasakyti, kas isz jų yra lietuwiszkos kilmės, o kas atėjunai isz Lenkijos. Kas Lietuwoj norėjo pakilti ant augsztesnio laipsnio, neatbutinai turėjo lenkiszkai kalbėti, lietuwiai namieje, pasidėkawojant lenkams, buwo tokiais jau helotais, jeigu ne daug wargingesniais, kaip sziądien yra lenkai Prusuose arba Mažrusijoj. Apie baudžiawą ne kalbėsime, nes ją kentė teip jau ir lenkai ukinijkai, bet užgriebsime wien tautiszką prispaudimą, nuo ko lenkai buwo liuosi.

Pereikime dabar prie daugelio dar atmenamų laikų. Iki paskutiniam lenkų pasikėlimui Lietuwoj mokslainės buwo po lenkų įtekmę, bet jose lietuwiszka kalba buwo labiau persekiojama negu sziądien lenkiszka Prusų arba Maskolijos mokslainėse. Ne mažai dar yra lietuwių, kurie lankė tas lenkiszkas mokslainės, kadangi kitokių ne buwo: jose už isztarimą lietuwiszko žodžio maudawo waikams ant galwos 'asilo kepurę", kabindawo ant krutinės lentą su paraszu kaltės, arba klupdydawo ant pabertų žirnių. Argi teip daro sziądien su lenkų waikais Prusų arba nors Maskolijos mokintojai?

Kiekwienas juk gali suprasti, kad tokiais darbais nieks neužsipelno ant meilės ir pasitikėjimo tų, kuriuos per ilgus amžius skraudė! Argi todėl žingeidu, jeigu iszsiliuosawę nuo baudžiawos ir skriaudų dalis bundanczių lietuwių rėmė ateitį ant susitaikymo su maskoliais? Sziądien ir tų nuomonės persikeitė, nors isztikimų draugų iki sziol ne rado. Argi žingeidu, jeigu ir sziądien lietuwiai ne turi didelio užsitikėjimo ant sawo praeitės ponų ir waldytojų? Rods ne wisus lenkus užtai galime kaltinti, tų paczių ponų skriaudžiami lenkiszki ukinijkai lietuwių skriaudose ne dalywawo, bet kas gali užtikrinti, kad ir tie, sugriebę waldžios waldžias, neis numintais senowės ponų takais? Maskoliszki ukinijkai netikusių sawo waldžių skriaudose juk teiposgi nė dalywauja! Ant panaikinimo nepasitikėjimo, ant pagimdymo kurių reikėjo czielų amžių skriaudų, reikia ilgų eilių teisingų darbų, bandymo atlyginti už praeitės skriaudas, o to ir sziądien ne daug turime nuo lenkų. Lenkai mus apkaltina už bandymą wienos lietuwių dalies, isz pradžių po iszeiliuosawimui isz lenkų globos, susitaikyti su moskoliais. O argi "Zgoda" nežino apie programą ir tai jau dabar pakeltą wienos lenkų dalies, kuri už paliuosawimus lenkams Kongresinėj Lenkijos dalyj, atiduoda maskoliams ant sumaskolinimo wisą Lietuwą?

Terp lenkiszkų rasztinijkų ir publicistų ir sziądien net su žiburiu ne wisada surandi tokius, kurie lietuwiams Lietuwoj pilnai pripažintų tokias jau tautiszkas tiesas, kokių lenkai sau geidžia sawo tėwynėj. Sztai neseniai "Dziennik Chicagoski", korespondencijoi isz Szweicarijos, net nusidžiugo, kad Szweicarijoj uniwersiteto studentai lietuwiai laiko sawę už atskirą tautą o ne už lenkus. Teisybė, "Dziennik Chicagoski" yra lenkiszkų kunigų laikrasztis, o tie apie tautiszkus reikalus ne daug iszmano: antai Lietuwoj, kur daugumas kunigų perimti lenkiszkos dwasios, kur tikt yra 100 lenkiszkai kalbanczių, nejsileidžia lietuwiszkų giesmių į bažnyczius, nors lietuwių parapijonų butų po kelis tukstanczius. Sztai Tilžės laikrasztis "Ukinijkas" paduoda, kad Žižmariuosė, kur prie parapijos priguli 15000 lietuwių, per 25 metus kunigas nė wieną kartą ne sakė lietuwiszko pamokslo, reikalaujantiems liepia iszmokti lenkiszkai, o tąsyk pamokslus galėsę suprasti. Tokių kunigų pilna yra Lietuwoj; už jų fanatiszką neužkantą lietuwiszkos kalbos atseina atsakyti wisiems lenkams.

Net terp lietuwiszkų ir lenkiszkų socijalistų užgimė pernai ne sutikimai už atskirą lietuwių tautystę, o tiems jau nieks ne gal primesti nė bajoriszkos nė kunigiszkos tendencijų.

Welyjame atwirai apie prieżastis musų su lenkais nesutikimų kalbėti. Praszalinimas jų nepriguli nuo musų wien noro, ant to reikia, kad lenkai teiposgi perkeistu sawo pasielgimus. Jeigu musų susitaikymas reikalingas, tai tegul lenkiszki laikraszcziai kalbina prie to sawo skaitytojus, tegul stengiasi perkeisti jų nuomones.

Prieżaszczių ne sutikimams lenkų su lietuwiais yra ir daugiaus: kiti yra už waisius lenkų politikos Lietwoj perėjusiuose amžiuose.

AUKOS.

ANT PARYŽIAUS PARODOS FONDO

Isz Gerardville, Pa. paaukawo:

B. Marcinkewyczius	25c.
B. Pauža	25c.
A. Senawaitis	25c.
J. Bonislauckas	25c.
J. Marcinkewyczius	25c.
A. Glinskas	25c.
F. T. Patculonis	25c.
A. Antanaitis	25c.
A. Slawinckas	25c.
Fr. Dailida	25c.
J. Zokaitis	25c.
A. Baltuszkewyczius	25c.
J. Milaczinckas	25c.
Wiso labo	$3.25c.

Draugysczių Reikalai.

Pirmas Lietuwiszkas Koncertas.

Chicago, subatoj, 2 d. Rugsėjo, salėje Pulaskio, 800 S. Ashland ave. terp 17tos ir 18tos ul. bus atgrajytas pirmas lietuwiszkas koncertas ant 10 Koncertinų ir daugelio kitokių įstrumentų ir bus keletas gražių perstatymų per lietuwį C. Žilewiczių. Po koncertui bus balius. Prasidės 8 walandą wakare. Salė atsidarys 7 walandą. Įnženga nuo ypatos po 35c. waikams nuo 6 iki 12 metų po 15c. Wisus lietuwius ir lietuwaites užpraszo atsilankyti.

C. ŽILEWICZIUS.

Mitingas.

Chicago, Ill. Draugystė Lietuwos Sunų laikys sawo mėnesinį susirinkimą, salėj L. Ažuko, 3301 Auburn Ave., Nedėlioj tuojaus po 12 wal. widurdienio, 16 Liepos, 99, ant kurio bus apswarstyti labai swarbus dalykai, delto kiekwienas sanarys priwalo pributi.

Su guodone DR-TE LIET. SUNŲ.

Didelis Pikninkas.

New York, Dr-tė Sz. Kazimiero turės sawo deszimtmetinį Pikniką subatoj, 29 Liepos, '99, darže Washington Grove, Newton, L. I. Prasidės 3 wal. po pietų. Įženga 25c nuo ypatos. Isz ulyczių Grand ir Houston imkite karus Grand st., paskui Newton, kurie daweż net į daržą. Wisus lietuwius ir lietuwaites szirdingai uvpraszo atsilankyti.

KOMITETAS.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Leono Laurynaiczio, Kauno gub., Raseinių paw., kaimo Piekotė. Jis pats ar kas kitas teiksis duot žinę ant adreso:

Stanis Graszinskis,
Box. 92 Somerville, Gonn.

Pajieszkau sawo draugo, Juozapo Stanewycziaus, isz Kauno gub., Reseinių paw., Szilelio parap. Jis pats, ar kas kitas, teiksis duot žinią ant adreso:
J. Waicziulis, box 58, Krebs, Ind. Ter.

LOTAI! LOTAI!

Ant 33czios ulyczios prieszai duris lietuwiszkos bažnyczios, lotai puikiausi ant wiso Bridgeporto po $675. Pigesnių lotų ir geresnės wietos negalite rasti ant wiso Bridgeporto. Atsiszaukite į "Lietuvos" redakciją.

APGARSINIMAS.

Kas norite, kad iszsiųsti į krajų pinigai gerai ir greitai suwaikszczioty, siųskite juos per "Lietuvos" redakciją, o greicziausiai suwaikszczios. Už greitumą ir teisingumą kasdien apturime szimtus padėkawonių nuo lietuwių isz wisų Amerikos krasztų, teiposgi ir už gerumą szifkorczių pas mus iszpirktų, nes mes laikome geriausias linijas, ant kurių į 8 dienas perważiuoja per marias; o prekės mus pigesnės kaip kitų. Kas norite laimingai perważiuoti per marias, pirkite szifkortes "Lietuvos" redakcijoj. Prisiųsdami pinigus ant szifkorczių ar ant iszsiuntimo į krajų, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. OLSZEWSKIS,
Sub Station No, 60, Chicago, Ill.

Naujausios knigos,

Pamokslai Iszminties ir Teisybes iszgaldineti Galwoczių wisu amžiu. Czia yra patilpę 128 graižos, juokingos ir iszmintingos pasakaites. Kas nori tureti gražiu juokingu ir pamokinanczių skaitimu tegul nusiperka szią kningelę, o gardžiai pasijuoks ir žmonėse tures ką papasakoti ir ant kiekwieno užklausimo mokes duoti iszmintingą atsakymą.....50c

Populariszkas Rankwedis Fyzikos. Parasze P. Neris. Yra labai naudinga kningele wisokiems amatninkams kaipo staliorems, dailydems, kalwiams, maszinistams ir tt. Kiekwienas norintis kokį nors gera darba atlikti ar ką naujo iszmislyti priwalo apsipažinti su mokslu fyzikos, kurs jam wisokius darbus ir iszmislus palengwis. Taigi szioje kningeleje yra iszguldytos paslaptys fyzikos žodžiais ir paweikslais, kur žmogus perskaites ingauna daug iszminties prie wisokiu iszdirbysczių.....75c

Lietuwiszkos Pasakos. Medega lietzwiszkai mytologijai. Surinkta Dro J. Basanawiczieus. Czia telpa 14 seniausiu lietuwiszku mytologiszku pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias; Perkunas ir velnias. Žmogus ir welnias; Apie raganas ir raganius; Apie Deives, Laumų ir Laumes; Apie Dalį; Apie Giltine; Apie Szalną ir szalti; Apie wejus, Apie milžinus; Apie žalczius ir smakus; Apie wiktakius arba wilkalokus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kures dar ir sziądien daugybe lietuwiu tiki buk tai wis buwus teisybe.....$1.50c

Gywenimas Klemenso Marijos Hoffnauero, su trumpu apsakymu apie pargabenimą Dr-tes Atpirkejistu isz Italijos in žiemiu karalystes skersai kalnus Alponis wadinamus, perwerta ant lietuwiszko Kn Petro Saurusaiczio. Kas nori tureti dwasiszku nauju pasiskatimu tegul nusiperka szę kningelę.....30c

Parmazonas arba balsumas Diewo rustybes. Parasze Szwentimikis. Apsakymai isz tikru atsitikimui isz Lietuwos lietuwiszku parapiju.....10c

"Lietuvos" redakcijoj yra gaunama knigelė po wardu: "SWARAS JUOKU" už.....25c.

Official Publication.

Annual Statement of the ORIENT INSURANCE COMPANY of Hartford, in the State of Connecticut on the 31st day of December, 1898; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

CAPITAL.

Amount of capital stock paid-up in cash	$500,000.00

LEDGER ASSETS.

Book value of real estate owned by the company	$	96,141.74
Mortgage loans on real estate		237,149.66
Loans on collateral security		1,750.00
Book value of bonds and stocks		1,809,680.35
Cash on hand and in bank		98,136.53
Agents' debit balances	$111,936.96	
Special deposit in New Mexico	$10,000.00	121,936.96
Total		$2,364,795.22
Deduct ledger liabilities		1,826.69
Total net ledger assets		$2,362,968.53

NON-LEDGER ASSETS.

Interest and rents due and accrued		$16,939.22
Market value of bonds and stocks over book value		58,439.18
Net amount of uncollected premiums		78,326.33
Gross assets		$2,516,673.26
Less special deposits to secure liabilities in Virginia, Georgia, Oregon and New Mexico		$118,240.00
Total Admitted Assets		$2,398,433.26

LIABILITIES.

Loses, in process of adjustm't or in suspense	$208,819.49	
Losses resisted	17,289.45	
Total amount of claims for losses	$226,108.94	
Deduct re-insurance due or accrued	20,010.67	
Net amount of unpaid losses		$206,098.27
Total unearned premiums		993,766.64
Reinsurance in Lloyds		500.00
Due for commissions and brokerage salaries, rents, interest, bills etc		2,763.32
Total liabilities		$1,203,128.23
Less liabilities secured by special deposits in Virginia, Georgia, Oregon and New Mexico		49,865,15
Balance		$1,153,263,08

INCOME.

Premiums received during the year	$1,300,661,01
Interest, rents and dividends recived during the year	104,838,57
Profits from sale or maturity of ledger assets over book value	887,50
Total income	$1,406,387.08

EXPENDITURES.

Losses paid during the year	$779,682,30
Dividends paid during the year	50,000,00
Commissions and salaries paid during the year	377,705.31
Rents paid during the year	5,800,00
Taxes paid during the year (including fees, etc., of insurance departments)	37,101,90
Loss on sales, or maturity of ledger assets	20,443,80
Amount of all other expeditures	76,762,10
Total expenditures	$1,347,495,41

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois	$..7,816,625,00
Total premiums received during the year in Ill's	$....80,368,00
Total losses incurred during the year in Illinois	$....63,504,05
Total amount of outstanding risks	$161,958,466,00

CHAS B. WHITING, PRES.
JAMES U. TAINTOR, SEC'Y.

Subscribed and sworn to before me this 19th day of January 1899.
CHAS. A. DODD,
(SEAL.) Notary Public.

Offical Publication.

Annual statement of the NORWALK FIRE INSURANCE COMPANY of Norwalk, in the State of Connecticut on the 31st day of December, 1898; made to the Iusurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

CAPITAL.

Amount of capital stock paid-up in cash	$200,000,00

LEDGER ASSETS.

Book value of bonds and stocks	474,105,28
Cash on hand and in bank	41,008,64
Total	$515,113,92
Deduct lerger liabilities	933,08
Total net ledger assets	$514,180,84

NON-LEDGER ASSETS.

Interest due and accrued	5,356,22
Net amount of uncollected premiums	15,400,76
All other assets	7,13
Total Admitted Assets	$534,944,95

LIABILITIES.

Losses, adjusted and unpaid	$.2,956,00	
Losses, in process of adjustment, or in suspense	17,367,00	
Losses resisted	1,650,00	
Total amount of claims for losses	$.21,973,00	
Deduct re-insurance due or accrued	1,570,00	
Net amount of unpaid losses		$20,403,00
Total unearned premiums		105,350,91
Re-insurance premiums		2,811,04
Total liabilities		$128,564,95

INCOME.

Premiums received during the year	$148,339,50
Interest, and dividends received during the year	17,504,45
Profits from sale or maturity of ledger assets over book value	11,437,17
Total income	$177,281,12

EXPENDITURES.

Losses paid during the year	$..79,812,84
Commissions and salaries paid during the year	46,989,91
Rents paid during the year	1,369,85
Taxes paid during the year (including fees, etc., of insurance departments)	5,764,77
Amount of all other expenditures	7,861,96
Total expenditures	$141,799,33

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois	$.2,456,568,00
Total premiums received during the year in Ill's	$....25,798,29
Total losses incurred during the year in Illinois	$....22,745,21
Total amount of outstanding risk	$27,114,621,00

A. G. McILWAINE JR. PRES.
E. E. PIARCE, SEC'Y.

Subscribed and sworn to before me this 23rd day of January, 1899.
CHARLIS EDGAR MILLS,
(SEAL.) Commissoner for Illinois.

Official Publication.

Annual Statement of the NORTH-WESTERN NATIONAL INSURANCE COMPANY of Milwaukee, in the State of Wisconsin on the 31st day of December, 1898; made to the Insurance Superintendent of the State of Illinois, pursuant to Law:

CAPITAL.

Amount of capital stock paid-up in cash	$600.000.00

LEDGER ASSESTS.

Mortgage loans on real estate	$ 974,856,67
Book value of bonds	1.326.388.54
Cash on hand and in bank	134.757.74
Agents' debit balances	79.824.59
Total	$2.515.827.54
Deduct agents' credit balances and all other liabilities	6.382.81
Tota net ledger assests	$2.509.444.73

NON-LEDGER ASSESTS.

Interest accrued	$12.398.92
Market value of bonds over book value	54.611.46
Net amount of uncollected premiums	60.711.09
Total Admitted Assests	$2.637.166.20

LIABILITIES.

Losses adjusted and unpaid	$ 9.168.82	
Losses, in process of adjustment or in suspense	82.148.43	
Losses resisted	8.650.00	
Total amount of claims for losses	$99.967.25	
Deduct re-insurance due or accrued	14.104.03	
Net amount of unpaid losses		85.863.22
Total unearned premiums		1.194.531.83
Total liabilities		$1.280.395.05

INCOME.

Premiums received during the year	$1.053.479.22
Interest ant dividends received during the year	$115.042.22
Total income	$1.168.521.44

EXPENDITURES.

Losses paid during the year	$432.405.55
Dividends paid during the year	72.000.00
Commissions ant salaries paid during the year	363.592.23
Rents paid during the year	11.783.00
Taxes paid during the year (including fees and etc, of insurance departments)	34.698.56
Loss on sales, or maturity of ledger assests	254.29
Amount of all other expenditures	52.381.74
Total expenditures	$967.115.37

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois	$16.513.226.00
Total premiums received during the year in Illinois	167.892.88
Total losses incurred during the year in Illinois	61.408.39
Total amount of outstanding risks	$920.922.900.00

ALFRED JAMES Pres.
WELFORD M. PATTON Sec'y.

Subscribed and sworn to before me this 19 day of January 1899.
FRANCIS BLOODGOOD
Commissioner for Illinois in Millwaukee, Wisconsin.
(SEAL)

PRZESZŁO 25 LAT używają wszystkie narody świata na

REUMATYZM,

NEURALGIĘ i podobne choroby, wyrabiany na podstawie ścisłych NIEMIECKICH PRAW MEDICZNYCH, stawy Dr. RICHTERA

„KOTWICZNY" PAIN EXPELLER,

NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tylko ma „KOTWICE" na markę ochronną. F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.

31 MEDALI ZŁOTYCH i innych

15 ctii. Własne fabryki szkła. 25 CT. i 50 CT. Uznaje go i poleca: najsławniejsi lekarze, właściciele składów aptecznych, duchowni i inne znakomite osoby. Specyfiki u F. A. Richtera & Co. N. Y.

DRA RICHTERA KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym środkiem na kolki nieżrawność, choroby żołądka.

S. MACK,
Lietuviszkas Agentas,
212–214 First St.,
ELIZABETH, N. J.

Siunczia pinigus į wisas dalis swieto ir iszmaino pinigus wisokių žemių. Parduoda laiwakortes (szifkortes) ant wisų linijų ant geriausių ir drucziausių laiwų į wisas puses. Per mane siųstus pinigus gauna su 14 dienų. 11 metų kaip wedu bizni su kiekwienu teisingai.

Naudokitės wisi ligoniai reikalaujanti sweikatos!

Kur norite trumpam laikia sweikatos, nuo wisokių ligų, didelių ar mžų, meldžiame atsiszaukti į musų kompanija Garsingų Karaliaucziaus D-rų rodų ir liekarstwų, kur randasi daugybė D-rų isz Europos ir Amerikos ant darymo rodų. Siuncziame gydyklas pagal geriausius Receptus į wisus krasztus, kas tikt pareikalauja. Nerekia turėt gėdos pasiklausti rodos apie slepema ligas. Mes užganėdiname wisus kas tikt prie mus atsiszaukia. Raszykite laiszkus ir adresuokit teip.

EUROPEAN DRUGS MED., CO.,
P. O. Box 2361, NEW YORK, N. Y. U. S. A.

Ant pardawimo 25×144 prieszakiu į pietus ant 33czios ul. 125 pėdos į wakarus nuo Illinois Court, už $550. Atsiszaukite pas Cooper & Burhans, 115 Dearborn st. (21-7)

J. WEINSTEIN,
pigiausei parsamdo karietas ant weselių, krikszting ir pagrabų.
250 W. 14th Street,
Telefonas Canal 450.

Geriausia ir pigiausia maszinukė drukuoti

Gromatoms su didelėms ir mažoms literoms $3.75.

Su wienodoms literoms ir prastesnio darbo $1.75.

Norėdami tokios maszinukės, prisiųskite pinigus ant adreso:
W. J. Petkon,
305 N. Main st., Brokton, Mass.
(7-14)

NAUDOKITES.

PUIKIAUSIOS ant swieto popieros del gromatų raszymo su puikiausioms kwietkoms, apskaltimais ir pawinczia wonems parsiduoda po neiszpasakytai nužeminta preke. Kas prisiųs 25c. pacztinems markems gaus tuzinę tų puikiausių ant wisos pasaulės popierų su konwertais; kas prisiųs $1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimo mes apmokame.

Perkupczams, agentams ir pedlioriams duodame didelį pelną. Ant pareikalawimo iszsiuncziame į wisas dalis Amerikos.

Užsisteliuodami popieras ir prisiųsdami ant jų pinigus wisada uždekite szitokį adresą:

W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234, LAWRENCE, MASS.

Wienatinis Waterburio Lietuwiszkas Saliunas.

Užlaiko gerą alų, seniauses ir czystas arielkas ir kwepenczius cigarus. Geriause užeiga dėl szwieżiai atważewusių Waterbury. Yra tai wienatinis czyszciausės ir teisingiauses lietuwiszkas saliunas mieste Waterbury.

J. F. DANISEWICZIUS,
768 Bank St.,
Waterbury, Conn.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdowanota
DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA 1894

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsilimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

C. W. DYNIEWICZ & CO.,
805 MILWAUKEE AVENUE,
Pomiędzy West Division i Cleaver ulicami.
CHICAGO, ILLS.
KANTOR PIENIĘŻNY, REALNY I ASEKURACYJNY.

Wysełka pieniędzy do Europy, Sprzedaż Realności, Karty Podróżne, Okrętowe i Kolejowe do i z Europy, Wyrabianie Papierów Legalnych, Ściąganie Sched, Asekuracya Domów, Grunta Kolejowe na Farmy, Wypożyczanie pieniędzy na Budowanie lub zakupno Realności, Zmiana pieniędzy Zagranicznych, Notaryusze Publiczni.

Lietuwiszka Aptieka,
257 Hanover St., Boston, Mass
Pilna wisokiu aptiekoriszku taworų czionykszcziu ir užrubežiniu.

Aptiekoje wisada galima rast DAKTARA, kurs duoda ligoniams rodas dykai.

Aptiekoje galima susikalbėt: lenkiszkai, ruskai, lietuwiszkai ir daugelyj kitokiu kalbų.

257 TEMYK GELTONA PARWA MUS APTIEKOS 257

LIETUWIU DAKTARAS
MARJA DOWIATT,
Kauno gub. Szauliu pawiete
838 W. 18th Street.
Nuo 8tos iki 12tos ryto.
Telefonas: Canal 78.
Telefonuot galima isz kiekwienos aptiekos.

Ar Tawo peczius reikalai pataisymo?
Jeiga teip, tai pirk wisus reikalingus prie pecziaus daiktus pas
Outlet Furniture & Stove Co.,
3249 S. Morgan St.
o jie sutaisys tawo peczių dykai. Teipgi turime didelę daugybę wisokių peczių už pigiausią prekę, pigiau kaip fabrike.

Wisi wyrai pas
Baltrukony!
Rasite szalta alų, seniauses arielkas, wyna net isz Europos, o cigarus net isz Turkijos.
Atsilankykite po nr.
11 N. River Side St.,
Waterbury, Conn.

Naujas iszradimas ant sudrutinimo plaukų.

Sulaiko slinkimą galwos plaukų, wietoj iszpuolusių atauga nauji, isznaikina pleiskanes, padailina plaukų parwą ir stabdo galwos skaudėjimą. Yra tai nauja ir geriausie gydykla ant sudrutinimo plaukų kaipo wyrams teip ir moterims, merginoms ir waikinams. Kurie užtemijote sawo plaukų slinkimą, pasiskubinkite, o gausite pagelbą ant sulaikymo; ant plikų galwų, jeigu tik nepersenas, atauga nauji plaukai. Teipogi ant iszsigydymo wisokių užsisenėjusių ligų duoda rodą dykai. Raszydami įdėkite markę ant atsakymo ir adresuokite teip:

Prof. J.M. BRUNDZA,
660 Water St., New York, N. Y.

Attorney Beckermanas,
ADWOKATAS.
Geriausei iszprowoja wisokias prowas wisokiuose suduose, kaipo ciwiliszkuose teip ir kriminaliszkuose. Persenėjusias ir užwilktas prowas atjieszko ir daweda prie greitesnio termino.
397 W. 14th St.,
CHICAGO. ILLINOIS

Geo. M. Glaser, M. D.
Medicinos Daktaras.
Gydo wisokes ligas, turi geriausę praktiką ligose moterių, waikų ir chroniszkose ligose.
867 32nd St., Chicago.
OFISO WALANDOS:
Iki 9 ryto, nuo 12—2 po pietu ir po 6 wak
TELELONAS YARDS 885.
Teipogi priima ligonius ofise po nr.
2876 Archer Av., kerte Bonfield
nuo 10—11 ryto.
TELEFONAS CANAL 329.

J. LESZCZYNSKIO
Lenkiszkai - Lietuwiszka
APTIEKA
3315 S. Morgan St., Chicago, Ill.
Turi geriauses gydyklas nuo wisokių ligų; užlaiko wisokes Europines žoleles, Bobro mėsa, ruskas gywas dieles ir tt. Atsiszaukusiems per laiszkus ir apraszantiems sawo ligas, duoda rodas ir prisiunczia gydyklas per pacztą arba per expresą.
Aptiekoje wisada randasi keli daktarai, teipogi per telefona gali pasiszaukti daktara kas tik koki nori.
Tel. Yards 709.
Dr. Statkiewiczius gywena ant Aptiekos.

P. K. BRUCHAS,
užlaiko didelę
Krautuwe
Laikrodžių, Laikrodėlių, Žiedų, Spilkų ir tt.
Szliubinius Žiedus
padaro ant orderio už pigiausę prekę.
954 33rd St., Chicago, Ill

NOTARIJUSZAS. CLAIM ADJUSTER.
F.P.Bradchulis
Užsilima wisokiomis prowomis ir iszdirba wisokius dokumentus. Rodas duoda wisokiuose atsitikimuose.
Atsiszaukite pas sawo wiengenti:
954 33rd St., CHICAGO.
Telefon: Yards 709.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Nuima puikias Fotografijas; už tuzinę tikta
$2.00
Ant weselitu ir kitokiu reikalu nuima Fotografijas kuopuikiausiai.